

HÖRSÖ

XV. évfolyam 4. szám

A MAGYAR BANÁN

2010. június

Piti?

Térey terei Szegeden – 17. oldal

GALAMBSZÁMLÁLÓ 14 2007. április
Az illetékesek ezen időpont óta
a galambprobléma rendezését ígérik a BTK-n.

(Figyelem! Számlálónkat mindaddig üzemeltetjük, amíg a galambügy meg nem oldódik karunkon.)

A Bölcső szerint

Házkutatás volt május végén a Pécsi Tudományegyetemen: négy egyetemi dolgozót és egy meg nem nevezett informatikai társaság négy munkatársát őrizetbe vették – adta hírül az MR1–Kossuth Rádió. A nyomozást a Nemzeti Nyomozó Iroda rendelte el az egyetem gazdálkodásával, hírek szerint a számítógépes közbeszerzéssel összefüggő bűncselekmények miatt. A téma, azaz az egyetemek gazdálkodása, pénzügyeik átláthatósága mindig is kényes kérdés volt: a nagyvárosok éves költségvetésével vetekedő, de annál jóval kevesebb közfigyelmet kapó összegben egyaránt benne van a gyógyító klinikai központok bővületlen hiánya, mint a versenyképes információkat birtokló, néhány fős, de a kockázati tőkét megsokszorozó kutatóműhelyek bevétele.

A bölcsészképzés minden bizonnyal az alsó középmezőben áll: nem kíván irracionális nagyságú pénzbefektetést a rég halott örültek zseniális gondolatainak tanulmányozása, de az is bizonyos, különösebb bevétel sem remélhető a bölcsészeket amúgy érthetően lázba hozó publikációktól. Nincs kit megkenni, nincs mit ipari kémkedéssel ellopni.

De ettől még a szegedi bölcsészkarnek is éppúgy lehet kínja, mint bármely egyetemnek, és mint általában a közsférának: az elhibázott törvények alapján működő, minden szereplő által egyöntetűen rossznak minősített központi közbeszerzési rendszer miatt, amely jelen formájában szinte melegágya a gyanús rendszerességgel rendőrségi eljárássá fajuló pénzköltésnek.

Elkölthető pénz pedig itt, Szegeden is akad: több uniós támogatással megvalósítandó beruházás előszobájában járunk, a közbeszerzési eljárás ezeknél – az elmélet szerint épp a közpénzek megóvása okán – elkerülhetetlen. A pécsi eset – a többi, állami felügyelettel megvalósítandó milliárdos projektnél előforduló közbeszerzési anomáliák mellett (a Szeviép Zrt. csődbiztosi védelme, az esőben beszakadó leállósávok története, stb.) – talán arra hívják fel a figyelmet, hogy nem érdemes pillanatnyi előnyökért elvinni a balhét, és egy bűncselekmény hírével szerepelni a címlapokon.

A Bölcső a Radnóti Szegedi Öröksége Alapítvány ingyenes partnerkiadványa

Tartalom

HázTáj 4. oldal

A digitális írásbeliség egyetemi lehetőségeiről írtunk, bemutatunk egy régész fiatal-embert, aki ahová megy, színházat teremt, illetve minden szegedi mozik ismerőjével, Erdélyi Ágnessel beszélgettünk.

KözVilág 8. oldal

Rovatunkban elolvashatjátok, hogyan találtuk meg gyermekkorunk népszerű rajzfilmhősét, Vilit – aki ma az SZTE-BTK hallgatója. Ezen kívül a vizsgaidőszakban alkalmazandó túlélési stratégiákról olvashattok, illetve az MTI volt fotóriporterét, a ma blogot vezető karikaturistát, Németh Györgyöt faggattuk.

AurÓra 11. oldal

Június 4-én a Párizs-környéki békediktátumokra emlékezik az ország, így lapunk is. AurÓra rovatunk szűkebb pátriánk szemzőgéből vizsgálja a megalázó békét.

ArtCafé 15. oldal

Menüajánlatunk: költészet (kiemelten Térey János és Kosztolányi), identitások, manga és sárkány. Diákoknak még mindig féláron.

BeLátó 20. oldal

A Délmagyarország sportrovatának egykori vezetőjét, Süli Józsefet kérdeztük a szakmáról, illetve felhívjuk figyelmeteket az egyetemi sakkversenyre.

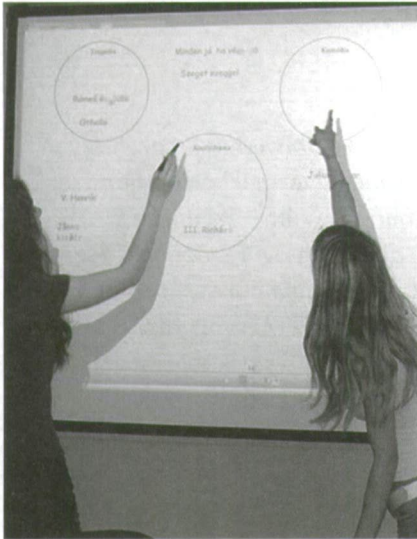

Bölcső – 2010. június

Főszerkesztő: Sarnyai Tibor
Vezető szerkesztő: Miklós Péter
Főmunkatárs: Benedek Noémi Mária
Rovatvezetők: Horváth László (Fotó), Miklós Péter (AurÓra), Szabolcsi Johanna Szabina (HázTáj)
Kiadja a Radnóti Szegedi Öröksége Alapítvány
Felelős kiadó az alapítvány elnöke
Nyomda: E-Press Nyomdaipari Kft.
Megjelenik 3000 példányban
Hozzáférhető egyetemi épületekben, kollégiumokban, könyvtárakban, alternatív terjesztőknél
Lapengedély szám: 2.2.4/484/2003. (Alapító: Haág Zalán)
Érdeklődni lehet a bolcsoszeged@gmail.com címen
Előfizethető 100 Ft/db + postaköltség áron

Digi-tér 2.0

A Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Intézete 2007. februárjában avatta fel a „Jövő Tantermét” a Petőfi sugárúti épületben. A terem mostani felújítása után a Magyarországon elérhető legmodernebb technológia áll a hallgatók rendelkezésére.

Egyetemünk Neveléstudományi Intézete három éve nyitotta meg a „Jövő Tantermét”, a termet, ahol a legkorszerűbb informatikai technológiák segítségével tudnak a neveléstudományt, pedagógiát hallgató egyetemisták tanulni és tanítani.

A több mint tízmillió forint költségű beruházás támogatója a Microsoft Magyarország volt.

A Neveléstudományi Intézet egészen a nyolcvanas évek elejétől kezdve nyitott az informatikai újításokra. Már az első Commodore gépekkel is kísérleteztek az egyetemen. Igazán nagy léptékű fejlesztésekre néhány éve került sor, amikor folyamatos technikai újítások szellemében az Oktatáselméleti Kutatócsoport berendezte a „Jövő Tantermét”. Ebben a tanteremben az akkori legkorszerűbb információs-kommunikációs eszközök kerültek beépítésre. Ez a tanterem az évek alatt fizikailag elhasználódott, azóta a technika is jócskán fejlődött. Csapó Benő tanár úr, az Intézet vezetője elmondta, hogy tavaly a Kutatócsoport elnyerte a TÁMOP 3. 1. 9-es pályázatot olyan online diagnosztikus mérési rendszerek fejlesztésére, amiket az általános iskolákban tudnak használni a gyerekek. Az ehhez kapcsolódó tanári továbbképzés miatt indokolt volt még két kisebb tanterem ellátása modernebb eszközökkel. A támogatásból az elsőként felszerelt terem is megújult.

Zéhá gombnyomásra

Az interaktív táblákra ugyanúgy lehet írni, mint egy hagyományos iskolai táblára, ehhez csupán egy vele kompatibilis tollra van szükség. Az oktató projektorral, számítógéppel vetíti ki

erre a táblára az anyagot, prezentációt, térképeket, s akár ő, akár a tanulók azonnal megoldhatják a feladatokat, beleírhatnak a kivetített képbe, a tábla minden változást elment. Ezek a képek előhívhatóak, visszakereshetőek, a gyerekek le tudják tölteni mindet, és hazavihetik. A tanár látja az összes diák monitorképét, nyomon követheti, hogy mit csinálnak a gyerekek, s akár ki is vetítheti a táblára.

Az új számítógépek nagyon nagy teljesítményűek, gyorsak, mégis energiatakarékosak. A külső billentyűzet és egér kiegészítői ennek a számítógép konfigurációnak, hiszen mindent a képernyőn irányíthatunk, s a virtuális klaviatúra is tetszőlegesen méretezhető. Kelemen Rita tanárnő szerint az oktatók és a hallgatók egyaránt szeretik ezeket a kellekeket használni, mindenki könnyen kezeli, s gyorsan hozzászokott. A tanárnő egyik kedvelt zéháírató eszköze az infrás szavazórendszer. A gomboknak betű- és számjelölésük van, csak meg kell nyomni a hallgatóknak, amit helyes válasznak ítélnék. A rendszer villámgyorsan feldolgozza a beérkező adatokat, s a teszt eredménye azonnal megvan.

A jövő tanterem tehát a jelené, a Petőfi épület mindennapjainak része. A közoktatásban is egyre inkább terjednek az informatikai eszközök, s csak anyagi kérdés, hogy a következő generációk „digitális tanulással” cseperedjenek fel.

Szevasz, Tavasz, itt a nyár?

Hivatalosan is megérkezett a tavasz. Ezt a madárcsicsergésen és a levegőt betöltő virágillaton kívül a Hattyas sor környékén észlelhető nyüzsgés is jelezte április 27-én. Az idén ugyanis ezen a napon üdvözölték az új évszakot a bölcsészkar hallgatói. A tavasz ünnepe hagyományosan a JATE-klubban zárult.

A Szevasz Tavasz jó hangulatához most az időjárás is hozzájárult, egész nap verőfényes napsütésben sportolhattak az odalátogatók. Az idejében érkezőket reggel zöld pólóval várták a szervezők, amihez később még járt egy csoki és egy üdítő. A délelőtti folyamán idővel helyére került az élő csocsópálya, a csocsóasztal, a relaxsátor babzsákfoteljei, a bográcsok, egyszóval: minden adott volt a tartalmas kikapcsolódás megkezdéséhez. A fárasztóbb sportok kedvelői választhattak a paintball és a foci közül, a vállalkozó kedvűek pedig próbára teheték ügyességüket rekeszmászásban, a kalózlétrán, vagy turulozhattak. Szobasportokból is akadt választék: póker, csocsó, biliárd, táncgép, falmászás, a Colosseumra emlékeztető ugrálóvárban pedig gladiátorharcot vívhattak a bátor jelentkezők. Lehetett még vicces jelmezben szumózni, az ősmagyar levették segítségével ijázkodni, és ki ne hagyjuk a bográcsos főzőversenyt, ami igazán jól jött a sok éhes bölcsészszájnak.

Jelen sorok írója a látszólag oly könnyű golfozást próbálta ki először a barátnőivel, amiről hamar kiderült, hogy már maga az üto sem olyan könnyű. Miután gyakorlásképp lecsapkodtuk vele a környező összes pitypang fejét, az oktató megengedte, hogy egy igazi labdát is elüssünk. Örök élmény marad. Az egészséges életmód jegyében megmérhettük a testzsírunkat, és az öregségi szimulátor segítségével a 80 éves önmagunk bőrébe bújhattunk, megtapasztalhattuk, milyen érzés, amikor a testrészeink már nem úgy működnek, ahogy mi akarjuk. Ezután elsők között álltunk be az ígért ingyenlángost osztogatók sátra elé, és másfél óra múlva már meg is kaptuk az áhított ebédet. Miután körbejártuk a különböző állomásokat – itt-ott elidőzve egy kicsit, és kellő mértékben elfáradva –, elfogyasztottuk a legszimpatikusabb bogrács tartalmának egy részét, és a lazulás sátorban zártuk a délutánt egy vízipipa és a Kockásfülű Nyúl társaságban.

Tóth Bettina

„Ahová megyek, csinállok egy Eötvözetet” Jakucs János régészhallgatót kérdeztük

Az Eötvözet Diákszínpad alapítója, Jakucs János a Szegedi Tudományegyetem régész szakos hallgatója beszélt a társulat munkájáról, a vásári komédiák botrányosságáról és a színjátszás öröméről, de azt is elárulta, mivel készülnek a következő szemeszterre.

– 2007-ben alapítottad meg az Eötvözet Diákszínpadot. Milyenek voltak a kezdetek?

– Amikor beköltöztem az Eötvös Loránd Kollégiumba, láttam, hogy sok érdeklődő ember van, gondoltam, ki próbáljuk, csak magunknak. 2007 óta működünk, talán egy éve vettük fel ezt a nevet, addig anélkül jöttünk, mentünk, mint a kollégium diákszínpada. Konkrét céloom az volt, hogy sok a diák a kollégiumban, jöjjünk össze egy héten egyszer, és hülyéskedjünk. Ehhez szervezett keretet ad ez a diákszínpad.

– Hogyan alakultatok meg?

– Kiírtam az Eötvösben, hogy lesz diákszínpad, de nem jött el senki. Aztán végigjártam az embereket, egyesével vadásztam össze a csapatot, akiket most már elkergetni se lehetne. De olyan is volt, hogy éppen próbáltunk, valaki arra járt, megkérdeztük, akar-e diákszínpados lenni. Miért ne? – felelte, és odaült közénk.

– Minek köszönhető, hogy most már közel három éve működtek annak ellenére is, hogy kiesnek emberek?

– A kollégistáknak tetszik, amit csinálunk, sőt külsősök is vannak már. Mások is jól érzik magukat: ez ragad emberről emberre. Amíg az Eötvösben vagyok, nem hagyom elhalni. A kollégiumba a diákbizottság is felvételiztet, a bizottság tagja voltam két évig, most ugyan nem, de a felvételikén továbbra is ott vagyok. Mára minden jelentkezővel kapcsolatban felmerül a kérdés, szeretne-e diákszínpados lenni: háromból egy azt mondja, igen. Ezért működünk még mindig.

– Kinőttétek magatokat...

– Én nem gondoltam a felkérésekre. Szerepeltünk kétszer a Szegedi Gyermekklinikaért szervezett jótékonysági rendezvényen, az volt az első „kitörésünk” 2008-ban és 2009-ben. A kollégiumban elvárás, hogy a kereteiben működő csoportosulások prezentálják a tevékenységüket. Először a diákszínpad is csak kollégiumi rendezvényen szerepelt, később léptünk a falai-

kon kívülre. Így tudtunk szerezni egy kis támogatást az Eötvöstől: helyszínt biztosít, és ha szükségünk van rá, bizonyos mértékű anyagi támogatást is, például kellékekre. Szívesen szerepelünk, mert miért csinálnánk ezt az egészet, ha nem azért, hogy megmutassuk magunkat. Ez nem egy öncélú tevékenység.

– Milyen struktúrában működtek?

– Hétfőnként, hetente egyszer próbálunk. Többre sajnos nincs időnk, ezért nem tudunk komolyabb performanszokat színpadra állítani. Amikor fellépésre készülünk, akkor tudunk próbálni heti kétszer-háromszor is. Elsősorban ez az oka annak, hogy rövidebb darabokkal lépünk föl. Másodsorban olyan fellépésekre járunk, ahol ez volt az igény: egy kollégiumi évfázón, egy védnökök estjén, egy Mikulás-bulin nem lehet egyórás előadást adni. A vásári komédia ideális, mivel nem vagyunk sokan, és ezeknek is mindig van komoly tanulsága. Kavartunk már ugyan kisebb botrányt egyházi körökben, de nem hiszem, hogy ez komolyan sértő bárkire nézve. Nekem van egy minimális színjátszó múltam még otthonról: a gyulai Calliope Diákszínpaddal is ilyen darabokat csináltunk, én ezeket ismerem, ezekben tudok segíteni a színpadra vitelben. Idén megpróbálkoztunk egy nagyobb lélegzetvételű produkcióval, Molnár Ferenc Játék a kastélyban című darabjával. Most látszik: sokkal több próbaalkalomra lenne szükség, mert szeptember óta jutottunk el oda, hogy talán jövőre lesz belőle valami.

– A művészeti vezetőségén kívül rendezel, szerepelsz...

– Univerzális ember vagyok. Ha valakinek egy szakadt ing kell a szerep-

hez, próbálok szerezni; a fellépések rajtam keresztül szerveződnek; én vagyok a rendező, de aki éppen nincs benne a jelenetben, az kinn ül a színpadon, és mondja az ötletét, mit csináljunk másképp. Beállok szerepelni is, természetem, ha van valaki, aki az elejétől a végéig kívülről látja az egészet. A Molnár Ferenc-darabban is szerepelek, és sok nehézséget okoz, hogy nem látom kívülről, nem tudok róla meggyőződni: biztos jó így.

– A társulat nem karok szerint szerveződik, kollégiumi hallgatókból áll. Jelent ez nagyobb felelősséget számodra?

– A diákszínpadban nem jön ki, hogy te orvostanhallgató vagy, te meg bölcsész. Általában eldől az első néhány alkalommal, ki mikor ér rá. Talán ez a legnehezebb része, összefogni mindenkit: időben ott legyenek a próbán és az előadáson is.

– Most írtad a szakdolgozatodat, de készültök új darabbal. Ezek szerint folytatod a munkát az Eötvözettel?

– Még sok a kérdés. Ha tudok maradni a kollégiumban még egy évet – én szeretnék, mert Szegeden lenne még dolgom annak ellenére, hogy nincs hallgatói jogviszonyom – az egyetemi berkekben tudnék még tevékenykedni. Jó lenne egy újabb szakot is elkezdni, de még nem jövőre, mert ehhez kell majd érettségiznem. Ha bent tudok maradni a kollégiumban, mindenképp folytatódik, létezik tovább a diákszínpad. Ha Szegeden tudok maradni, akkor is folytatódik, ha nem, akkor ennyi volt. Akkor ahova megyek, ott csinállok egy újabb Eötvözetet.

– Régészhallgató vagy. Honnan ez a ragaszkodás a színjátszáshoz?

– Szinte hamarabb lettem diákszínjátszó, mint diák. Nem ismerem a lánypaláz fogalmát – ez sok más téren is könnyebbé teszi az életemet. Talán egy kicsit exhibicionista is vagyok, persze csak a szó pozitív értelmében, mások szórakoztatására. A munkámon kívül ebben érzem igazán jól magam, de a munka azért mégsem lehet a hobbid, kell valami más. Akad, aki bélyeget gyűjt, vagy horgászni jár – magam színházast játszom. Örülök, hogy rajtam kívül van még néhány ember, aki hajlandó ebben részt venni, és ez őket is boldoggá teszi.

Kiss Tímea

Ortutay Gyula akadémikus születési centenáriumán

A Szegedi Tudományegyetem BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszéke, az Egyetemi Könyvtár, az MTA Szegedi Akadémiai Bizottságának néprajzi munkabizottsága, valamint a Magyar Néprajzi Társaság folklórszakosztálya emlékezett Ortutay Gyulára két kiállítás és egy felolvasóülés keretén belül Szegeden.

Ortutay Gyula (1910–1978) akadémikus születési centenáriumán rendezték a megnyitót a József Attila Tudományos és Információs Központban. „A tudós, a politikus, a közíró, egy életút könyvei” című tárlatot Voigt Vilmos egyetemi tanár (ELTE) nyitotta meg. Külső felkérésre – a szegedi Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék megbízására – készült a tárlat Klukovits Lajosné, Rácz Béláné és Tóthné Kazai Magdolna rendezésében. A házigazda Mader Béla, a JATIK főigazgatója volt. Jelenlétével megtisztelte a megnyitót Ortutay Tamás, Ortutay Gyula fia is. A köszöntő után a Solymossy Sándor Néptáncgyűttes repített minket táncával vissza az időben, a 19. századi Szatmár megyébe. A táncot Pálinkó Attila koreográfus tanította be, a művészeti vezető Varga Sándor volt.

A kiállítás Ortutay Gyula életének fontos mozzanatait mutatta be, sok háttéranyaggal kiegészítve és értelmezve azt. A Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma fontos szerepet töltött be Ortutay munkásságában. 1930-ban alakult meg, s célja a művészeti és tudományos törekvések támogatása, a színház, tánc-, fotóművészet vagy éppen a néprajzi kutatások pártolása volt. Ezen kör bemutatása mellett helyet kaptak még Ortutay tudományos közleményei például a Tiszatáj című folyóiratban, a Magyar Tudományban és az Ethnographiában. Válogatást láthattak az érdeklődők az akadémikus tanulmánykötetiből, és a közreműködésével megjelent művekből is. Megemlékezések Ortutayról címmel személyes tárgyainak egy részét is kiállították, mint például egy vadászkulacsot vagy éppen a szemüvegét. Dokumentumokat is láthattunk az életéből:

gyermekkori képeit, egyetemi kollégiumi igazolványát, művészeti kollégiumi társait.

A kiállítás megnyitóját a felolvasóülést a Bölcsészettudományi Kar konferenciatermében tartották, ahol a házigazda Barna Gábor egyetemi tanár (SZTE) volt. Egy nyírabonyi népdallal Fehér Nóra, míg egy Fedics Mihály mesével Török Katalin néprajz szakos hallgatók működtek közre. Barna Gábor köszöntőjében elhangzott, hogy Ortutay Gyula naplója is épp idén, születésének százéves évfordulóján jelent meg három kötetben. Ebben a naplóban egy ellentmondásos kép bontakozik ki róla: az egyetemi katedrára jutás ambíciója irányította élete során, pályáját a hiúság és a becsvágy jellemezte. Sokszor önmagát is kritizálta naplójában. A felolvasóülés nem akart egyik képben sem megfelelni, sem teljes képet adni Ortutay pályájáról, csupán életének három szeletét érintette: a szegedi éveket, politikai pályájának első felét és folklorista pályájának kezdetét. A résztvevőket Vajda Zoltán dékánhelyettes köszöntötte. Péter László irodalomtörténész a pályakezdő Ortutayról, Mód László tanársegéd pedig a katedrára készülődő Ortutayról beszélt. Lengyel András Ortutay és a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma címmel olvasott fel a közönségnek. Az ezt követő szünetben a néprajz tanszék Folyosó Galériájában rendezett kiállítást tekinthették meg a résztvevők, ahol Ortutay egyetemi éveinek dokumentumanyaga tárult fel előttük. Emellett még két híres szegedi kötődésű kortársához, Fél Edithez és Tálasi Istvánhoz kapcsolódó képeket, naplórészleteket, előadás-tervezeteket, jegyzőkönyveket állítottak ki, mivel nekik is idén van centenáriumuk. A felolvasóülés folytatásában Miklós Péter „A kiszagda politikus”, Vajda Tamás „A felsőoktatás átalakításának tervei”, Filep Antal Tálasi Istvánról és Fél Editről, míg Küllös Imola „A kezdő folklorista” címmel tartott előadást. A színvonalas rendezvény méltó emléket állított a szegedi egyetem egykori hallgatójának, magán- és címzetes nyilvános rendkívüli tanárának, Ortutay Gyulának.

Pintér Zsófia

„Ortutay a pártok határán terpeszállásban álló képviselő”

Ortutay Gyula életpályája igencsak ellentmondásos. Szegedi piarista diák, Sík Sándor tanítványa, Radnóti Miklós egyik legjobb barátja, a modern magyar néprajztudomány egyik meghatározó szervezője volt. Ugyanakkor a kommunista párt titkos tagja, a Rákosi-diktatúra kiépülésének tevékeny részese, az államszocializmus évtizedeiben fontos pozíciókat betöltő politikus.

Ortutay 1937-től tartott fenn kapcsolatot az akkor még illegálisan működő Kommunisták Magyarországi Pártjával. 1942-ben csatlakozott a Független Kisgazdapárthoz (FKGP). Ortutay Gyula 1945 márciusában titkos tagként belépett a Magyar Kommunista Pártba, ám továbbra is a kisgazdapártban tevékenykedett, azonban nem a polgári gyűjtőpárt érdekeit, hanem Rákosiék szándékait képviselte. Ortutayt – noha mostanában a visszaemlékezők népszerű és jovialis emberként igyekeznek beállítani – politizáló kortársai közül többen egyáltalán nem kedvelték (persze Rákosi és Gerő vélhetően igen).

Mi Ortutay Gyula 1945 és 1949 közötti politikai tevékenységének mérlege? Kormánytagként levelezte az egyházi iskolák államosítását és előkészítette a szerzetesrendek föloszlatását, vallás- és közoktatásügyi minisztersége idején játszódtott le a Mindszenty bíboros elleni koncepció per. A Független Kisgazdapárt egyik vezetőjeként – kommunista utasításra – tevékeny szerepet vállalt a párt szétbomlásztásában. A koalíciós években Ortutay politikai tevékenységével (bár az FKGP tagja és egyik vezetője volt) nem a Független Kisgazdapárt értekeit és érdekeit képviselte, hanem a kommunista pártét (amelynek szintén tagja volt titokban). A Rákosi-korszak – éppúgy, mint Szálasi nyilas diktatúrája – modern kori történelmünk egyik legsötétebb fejezete. Ortutay Gyula pedig szerepet vállalt Rákosi Mátyás szovjet mintájú, sztálinista diktatúrájának kiépítésében és működtetésében. Politikai pályájának értékelésekor ezt semmiképpen sem szabad figyelmen kívül hagynunk. Noha a nosztalgia sokakat hajlamosíthat arra, hogy a magát a Kádár-korszakba is átmentő professzor és művelődéspolitikus Ortutayról kizárólag a bőrfoltos kardigán (amit állítólag munka közben viselt), vagy a tüzépatalványért való közbenjárás (amit állítólag habozás nélkül megtett) jusson eszébe.

M. P.

„Elvarázsolt a mozi” Interjú Erdélyi Ágnessel

Erdélyi Ágnessel, a Grand Café vezetőjével és a Móra Ferenc Kollégium igazgatónőjével beszélgettünk a filmek iránti szenvedélyéről és az első filmklubjáról.

– Honnan a filmek a szeretete?

– Még általános iskolás koromban szerettem meg őket. Akkoriban az egész iskolát gyakran elvitték filmet nézni a helyi moziba. Alain Delon filmjei, például a Fekete tulipán, és néhány kalandfilm óriási hatást tettek rám. Színes, szélesvásznú, nem szinkronizált filmek voltak ezek, élénken emlékszem a karakteres angol dikcióra... Elvarázsolt a mozi.

– Gondolom, Alain Delon mellett más is hatott önre.

– A középiskolában volt egy magyartanárom, aki valamilyen csoda folytán láthatott olyan filmtörténeti különlegességeket, amiről mi, mindennapi emberek nem is álmodhattunk. Elmesélte a filmek tartalmát, például az Andalúziai kutyáét, kis túlzással kockáról-kockára, amit később közösen elemeztünk. Mindez nagyon erős élményem volt. Később feljártam a híres budapesti Filmmúzeumba, megnéztem, amihez akkoriban hozzá lehetett jutni. Miután egyetemre kerültem, bekapcsolódtam az itteni filmes lehetőségek világába is.

– Innen jött az ötlet, hogy létrehozzon egy filmklubot?

– Igen, abban az időben nagyon népszerűek voltak az efféle kezdeményezések, így kedvet kaptam ahhoz, hogy én is filmklubot csináljak itt, a Móra-kollégiumban, ekkor már kollégiumi tanárként.

– A Mórában van egy úgynevezett Kékterem, itt működik ma a filmklub mindössze néhány férőhellyel.

A kezdeteket hogyan kell elképzelni?

– A magasföldszinti nagyteremben voltak az első vetítések. Akkoriban rengetegen eljöttek, az összenyitott terem sem volt elég, hogy mindenki beférjen. A 35mm-es vetítégből kétfőnek kell lennie, hogy zökkenőmentesen válthassák egymást, de ebből nekünk csak egy volt, húszpercenként meg kellett állni, hogy újrafűzzük a filmet. Ott berregett közöttünk, ültünk még a földön is.

– A Móra-kollégium mindig is a szellemi nyitottságáról volt híres. Milyen filmeket vetítettek, mikre volt lehetőségük az akkori rendszer keretei között?

– Sok olyan filmet is bemutattunk, amelyek tiltottak voltak. Megvolt a csatorna, ahová levelet kellett írni – a Film Főigazgatóság első számú vezetőihez – egy alig változtatott egyenszóval, hogy megkapjuk ezeket a dobozos filmeket. A legtöbbször valamilyen kényesebb kérdés körül forogtak – 50-es évek, szegénység-problematika, 56, Isonzó – ezért tiltották őket, de ha arra hivatkoztunk, hogy a tanulmányokhoz nélkülözhetetlenek, sikerrel jártunk.

– Húsz évvel ezelőtt sokkal nagyobb érdeklődés övezte a filmvetítéseket, mint ma, amikor csak egy-két ember lézeng a filmklubok körül.

– Azért voltak népszerűbbek a filmek, mert nehezen voltak hozzáférhetőek, és olyan kérdésekkel foglalkoztak, amelyek múltunkról és mindennapi valóságunkról máshogy,

őszintén beszéltek. A 70–80-as évek dokumentumfilmjei a társadalom feltárásának igen fontos eszközei voltak, néha előrébb jártak, mint a szaktudományok – szociológia, politikatudomány – megvolt annak a bája, hogy a filmek által – kicsit titkos körülmények között – többet tudhatunk meg a körülöttünk lévő világról. Társadalomról mélyfúrásokat végezni nagyon szűk keretek között lehetett, a magyar, illetve a közép-, és kelet-európai film mindebben erősen megtette a magáét, mintegy példát mutatott, ezért a fiatalok odafordultak hozzájuk. Emlékszem, Forman Tűz van, babám! című filmjének bizonyos jeleneteinél tapsvihar tört ki, mert a ráismerés öröme jött elő a nézőkből – mi is abban a bizarr, olykor tragikomikus helyzetekben élünk, mint a csehek.

– A környező országokban készült filmek átfogó képet nyújthatnak ezekről a nemzetekről a nézőnek?

– A szomszédos országok szellemi életével, társadalmi-politikai szituációival foglalkozni, mondhatjuk, kötelező, meg kell ismernünk egymást. Mindez hozzásegít az előítéletek leküzdéséhez is, mert ezekből máig van elég. Manapság is sokkal könnyebben megismerjük a nyugat-európai, amerikai trendeket, filmeket, könyveket, ugyanakkor nem vesszük észre, mi történik tőlünk egy karnyújtásnyira.

– Mennyire nyitottak a mai egyetemisták az ilyen filmes kezdeményezésekre?

– Közél sem annyira, mint ahogy elmondtam az előző évtizedek tapasztalatait. Ami érthető, hisz minden hozzáférhető, megvásárolható, letölthető az internetről – kimeríthetetlen lehetősége ez a filmek iránti érdeklődésnek.

– Mit gondol, elmarad így a közösségi élmény, amit a mozi eddig magában hordozott?

– Sokszor baráti társaságok nézik a filmeket, utána megbeszélik, ezért nem feltétlenül. Azt szeretnénk, ha azért minél többen maradnának a mozis műfaj mellett, hiszen a Grand Café egy olyan közösségi-kulturális teret próbál teremteni, mely információkkal, egyéb programok generálta hatásokkal még inkább fel tudja erősíteni az adott filmélményt. Így lehet ez a kollégiumi filmklubokban is.

Major Stella

Vizsgastratégiák

– mindenki másképp csinálja

Újra elérteztünk az oly régóta nem várt vizsgaidőszakhoz. Amikor éppen nem esik hetekig az eső, a gyönyörű tavaszi idő, s önfeladt nyár közeledő látomása – fogalmazzunk úgy – nem segíti akaraterőnket abban, hogy gyorsan nekirugaszkodva minél előbb teljesítsük minden kötelezettségünket.

A hallgatók szerint mindig az esztendő második vizsgaidőszaka a nehezebb. Lehet, hogy nincs annyi, vagy olyan nehéz vizsga, de télen egyszerűbben ráveszi magát az ember, hogy nekiüljön a könyveknek. Most ismét szembe kell nézniük Szeged bölcsészeinek a tavasz legerősebb béklyóival, a számonkérésekkel. Vajon a BTK-n csupa felkészült hallgató várja a futószalagon érkező feladatokat, vagy inkább ellenkezőleg: a túlélés mesterei vagyunk?

Vizsgázótípológia

Milyen hozzáállások és módszerek léteznek ennek a többhetes projektnek a végrehajtásához? Embere válogatja. Nézzük talán a legbátrabbtól kezdve, a legszorgalmasabb felé.

A bétateszter szemléletű emberek nem mindig azért indulnak el vizsgázni, hogy feltétlen át is menjenek. Nevükre nem büszkék, mert minden vizsgaidőszakot azzal indítanak, hogy a legnehezebb vizsgát veszik fel elsőnek. Ez egyfajta bemelegítés, teszt üzemmód, hogy mire lehet számítani abból a tárgyból a következő alkalommal.

A tömörítő elve: minél gyorsabban letudni mindent! Nem riad vissza heti, akár napi több vizsgától sem, csak gyorsan legyen túl mindegyiken. A tapasztalatok szerint egy hónapja így is rámege a vizsgázásra, de minden létező beadandó dolgozat és elővizsga lehetőséget kihasznál. **A halasztgató:** többen vannak, akik szeretnek kicsit

várni a vizsgakezddéssel, kipihenik az utolsó zárthelyik és az egész szorgalmi időszak fáradalmait, csak a második héten, vagy még később kezdenek el foglalkozni a tanulással.

Ha valaki nem az a stresszelős típus, és úgy is belefér neki néhány sör a szegedi éjszakában, hogy másnap esetleg vizsgák vannak, akkor ő nyilván több időt hagy magának tanulásra két vizsga között. Azonban azok sem szeretnek kapkodni, akiket nem ér felkészületlenül egy-egy számonkérés. Szabó Zita, mesterképzéses hallgató már az első diplomája megszerzéséig kialakította a számára kedvező stratégiát, amittől nem szeret eltérni. – Mindenből, amiből csak lehet, beadandó dolgozatot írok. Már a leadási határidő előtt egy-két héttel elkezdem írni, s azelőtt sokat olvasok hozzá. Már akkor, amikor elmegyek a könyvtárba és körbenézek a neten, kialakul bennem egy struktúra, amihez tartani akarom magam – mondja Zita.

Az új képzésben részt vevő tanulók azt mondják, míg BA-n heti 2–3 vizsgájuk is volt, masteron meg lehet engedni azt is, hogy csak egy legyen minden héten – persze, csak ha minden elővizsga lehetőséget kihasznál az ember. Zitával ellentétben Vörös Zsolt kizárólag csak a vizsgaidőszakban tanul. A harmadéves kommunikációs hallgató nem kezd el jegyzetekért rohangálni, amíg el nem jön a vizsga ideje. Egyszerre csak egy tárggyal foglalkozik, bár ez nem jelenti azt, hogy heteket tanulna bármire is,

mivel úgy érzi, hogy ha túl korán kezdi el a felkészülést, akkor esetleg elfelejti az elejét mire a végére ér. Zsolt se nem tömörít, se nem halasztgat, igazi köztes állapot: próbálja mindig úgy megoldani, hogy a tantárgyak között legyen elég ideje pihenni, zenélni, filmezni, és készülni a következő tárgyból.

Van, aki aznap is olvasgatja, mások arra esküsznek, hogy a vizsga napján már ne foglalkozunk az anyaggal. Mindenképpen fontos, hogy előző éjszaka aludjunk, ugyanis az agyunk alvás közben is memorizálja, elmélyíti a kapott információkat – ebben az is segít, ha lefekvés előtt hangosan felolvassuk a fontosabb részeket. Sipos Aliz a szociológia szakon végzős. Az egyetem Életvezetési Központjában ún. AVS (audio-vizuális stimulációs) relaxáló géppel foglalkozik, ami lehetővé teszi a hallgatók számára, hogy a nekik megfelelő programmal pihentessék és hangolják be az agyullámaikat. Aliz azt mondja, a tanulási programot nagyon szeretik azok, akik év közben is szoktak készülni, többen direkt zéhák előtt választják ezt a funkciót, akik pedig nem, ők szorgalmi időszakban a pihentető üzemmódot kérik.

A dietetikusok javasolják ilyenkor a fokozott zöldség- és gyümölcsfogyasztást, a magas kakaótartalmú étcsokoládét vizsga előtt fél órával, viszont a kávé csak mértékkel, mert ha nagyon hozzászoktatjuk magunkat, az később akár gátló tényező is lehet. A memóriánk élénken tartásához ajánlott sok B12 vitamint a szervezetbe vinni, ez a tejben, a májban és a tojásban is megtalálható. Azoknak, akik ezen felül még egy kis pluszra vágnak, a patikákban széles választékban állnak rendelkezésükre ginzeng és ginkgo készítmények, de ne feledjük, a legbiztosabb stratégia kellőképpen felkészülni a vizsgára.

Joey

Radnóti Szegedi Öröksége Alapítvány (6726 Szeged, Radnóti u. 77.) közhasznú egyszerűsített beszámoló, éves zárómérleg, 2009

Mérleg: Előző év (e Ft)	Tárgyév (e Ft)
A) Befektetett összegek	- -
B) Forgóeszközök	1003 591
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	1003 591
C) Saját tőke	1003 591
D) Tartalék	- -
E) Céltartalékok	- -
F) Kötelezettségek	- -
FORRÁSOK ÖSSZESEN	1003 591

Eredménylevezetés:

Előző év (e Ft)	Tárgyév (e Ft)
A) Összes közhasznúsági tevékenység bevétele	1092 1067
B) Vállalkozási tev. bevétele	- -
C) Tényleges pénzbevételek	1092 1067
D) Pénzvetelt nem jelentő bev.	- -
E) Közhasznú tev. ráfordításai	307 1716
F) Vállalkozási tev. ráfordításai	- -
G) Közhasznú tev. eredménye	785 -649
H) Vállalkozási tevékenység	- -
I) Összes pénzügyi eredmény	785 -649
J) Adófizetési kötelezettség	- -

K) Vállalkozási tev. tárgyévi adózott eredménye	- -
Tájékoztató adatok:	
Előző év (e Ft) Tárgyév (e Ft)	
A)Pénzügyileg rendezett személyi jellegű ráfordítások	- -
B) Pénzügyileg rendezett anyagjellegű ráfordítások	217 905
C) Értékcsökkenési leírás	- -
D) Pénzügyileg rendezett egyéb ráfordítások	- -
E) A szervezet által nyújtott támogatások	- -

Bölcső-illusztráció

Vili, a veréb – magyar hangja: Igaz Levente

Vilit, a verebet korosztályunknak nem kell alaposan bemutatni, hiszen sokan nőttünk fel ezen a rajzfilmen.. Azt már jóval kevesebben tudják, hogy Vili magyar hangja egyetemünk polgára, a Bölcsészettudományi Kar medievisztika PhD hallgatója. Igaz Leventével beszélgettünk a szinkronszínészetől a doktori képzésig vezető út állomásairól.

– **Beszélgésünk apropója, hogy inkognitóban ugyan, de közöttünk jársz mint Vili a veréb egykori magyar hangja.**

– Ez a történet már lassan húsz éve esett meg. Onnan veszem észre az idő múlását, hogy most már nem a kortársak, hanem a gyermekeik kérdezik meg, hogy Vili az Igaz Levente, hogy ez az a bácsi, aki ijáskodik, és erre a válasz, hogy igen, ő az.

– **Hogyan kerültél a szinkronszínészet közelébe?**

– Nem volt túl bonyolult történet: édesanyám egyik nap hazahozott egy újságkivágást valami magazinból, melyen az állt, hogy a Magyar Rádió Gyerekstúdió osztálya utánpótlás céllal keres jól olvasó, értelmes fiúkat, lányokat. Édesanyám rögtön arra gondolt, hogy ez nekem való feladat. Így elmentem a meghallgatásra, ahol megnézték, megfelelően tudok-e hangsúlyozni, gyakoroltuk a beszédtechnikát és a színészi alapképességeket. Nagyon kemény rosták voltak, rengeteget kellett felolvasni, tíz verset meg kellett tanulnunk, és hasonlók, végül úgy adódott, hogy bekerültem. Hetente jártunk képzé-

sekre, majd egyszer csak azon kaptuk magunkat, hogy egyre nagyobb szerepeket kapunk, s ezzel némi zsebpénzre tettünk szert. A zsebpénz erre a legjobb szó, mert ez persze akkor hihetetlenül jól jött, de mai szemmel nézve igencsak alamizsna volt.

– **És hogy jött Vili, a veréb szerepe?**

– Egy azóta nagynevű rádiós rendező, Turják György megkapta azoknak a gyerekeknek a nevét, akik népszerűek voltak a rádiójátékokban, és én köztük voltam abban az időben. Az említett úr megkeresett engem, hogy lenne-e kedvem ehhez a szerephez. Azzal a feltétellel, hogy bár ez egy rajzfilm lesz, előbb a hanganyagot kell felvennünk a rádióban. Úgy ment ez tehát, hogy rádiójátékként felvették, és arra rajzolták a mesét.

– **Milyen volt profi színészekkel dolgozni?**

– Hihetetlen nagy élmény, hiszen a nagy színészek, akikkel együtt dolgozhattam, például Tolnay Klári, mind ennek a feladatnak éltek. Én akkor még úgy gondoltam, hogy ha ebben a szakmában elérek valamit, akkor foly-

tatom, ha nem, akkor máshol keresem meg a helyem. Sosem akartam valójában színész lenni, ez nekem egy hobbi volt.

– **Igen messzire is vitt az élet a színésztől...**

– Igen, az ELTE-n végeztem történelem–portugál szakon, néhány évvel később jöttem Szegedre PhD-zni. Most végzős vagyok a medievisztika képzésen. Itt afféle összehasonlító kutatást szeretnék elvégezni, mint amelyet B. Szabó János, de Hispániára vonatkozóan.

– **Úgy tudom, hagyományőrzéssel is foglalkozol.**

– Igen, így van, de szeretném leszögezni – mert megtévesztő lehet az elnevezés –, hogy nem hagyományőrzésről van szó, sokkal inkább hagyománykutatásról, hiszen a hagyomány nem tud megtörténni, ezért nevezzük hagyománynak. Így talán a történelmi életmód-rekonstrukció a legjobb szó.

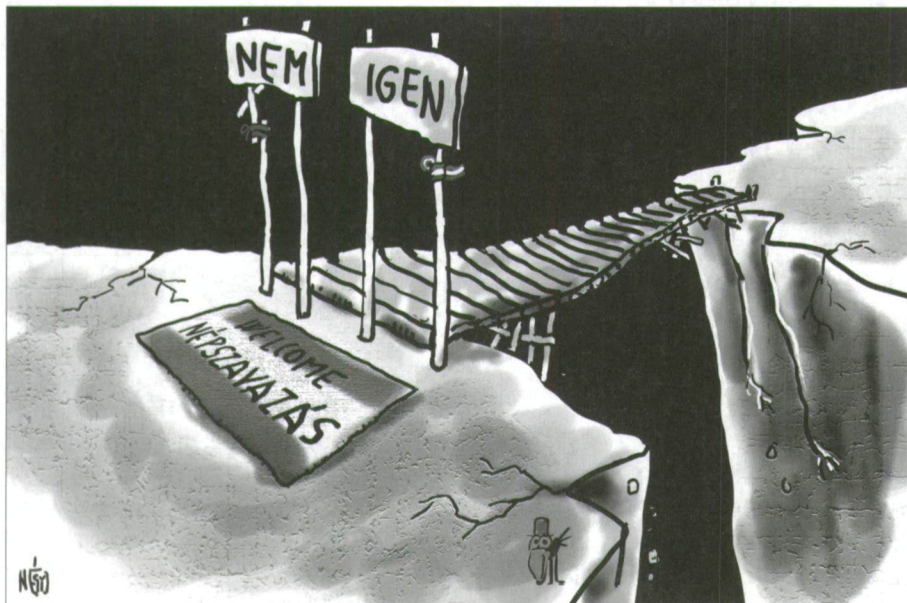
– **Visszakanyarodva a színészi karrieredhez, milyen nagyobb szerepben találkozhattunk még a hangoddal?**

– Vili után a második legnagyobb szerepem alighanem a Végtelen történet első részében volt, én szinkronizáltam Bastiant, aki fellopózik az iskola padlására, és ott olvasni kezd. És ha ez ma még mond valakinek valamit, akkor a Szupernagyiban is szinkronizáltam, én voltam a kövér, vöröshajú unoka. De amikre én igazán büszke vagyok, azok a rádiójátékok, mint például a Csutak és a szürke ló.

Vér Márton

Karikatúrák egy madár tollából Beszélgetés Németh Györggyel

Szavak nélkül, egyedien elmesélni a világot. Talán ezt jelenti a karikatúra. Hogy egy vérbeli karikaturista és fotóriporter számára mit jelent a rajzolt humor, és milyennek tartja saját művészetét, a karikatúrák világát, azt Németh György, vagy ahogy a művésznevéen ismerhetjük, Négymadár árulta el a Bölcsőnek.

– Mikor látott először karikatúrát?

– A Ludas Matyi a karikatúrák szempontjából már a hatvanas években is népszerű újság volt. Ez a satirikus hetilap volt a Kádár János nevével fémjelzett szocialista rezsim hivatalos humorának sajtóterméke. Édesanyám fodrásüzlete tele volt ezzel a magazinnal, sokat döglöttem közöttük. Így találkoztam az első karikatúrákkal is.

– Mi inspirálta abban, hogy karikatúrákat rajzoljon?

– A szegedi őskorszakban volt egy JATE Klub, aminek a vezetője egy grafikus volt. Az akkoriban létező szórólappal ellentétben a klub programfüzete rajzokkal, karikatúrákkal volt tele. Amikor a tanárképző főiskolán dolgoztam, engem is megkértek, hogy segítsék be az illusztrálásba. Néhány rajzom után felvetették, hogy miért nem próbálkozom meg a publikálással az újságoknál. Ezek után megkerestem egy egyik ismerősömet a helyi sajtóban. Onnantól kezdve a levelezési rovatot illusztrálhattam két picike rajzzal. Ezek voltak az első karikatúra kezdeményeim.

– Mennyire számított kuriózumnak,

hogy karikatúra jelenjen meg a helyi újságban?

– Irtózatosan büszke voltam magamra, mert a nyolcvanas években még nem volt divat a karikatúra, főleg egy vidéki napilapban. A rendszer erősen szorította a nadrágszíjat. Azóta más világot élünk.

– A blogját nézve megfigyelhető, hogy a politikai témák inspirálják. Miért éppen ez foglalkoztatja?

– Azt gondolom, hogy ezek közéleti témák, mert a politika az közélet. Másrészt az ember azt rajzolja, ami érdekli, amiről mondanivalója van. Nekem nagyon erős, határozott véleményem van a világról, ez annyira tud dühíteni, hogy ezt rajzolom ki magamból. Ez egy megkönnyebbülés.

– Az is látható, hogy nem pécézett ki magának egy pártot, mindegyikhez van egy-két „kedves” szava.

– Abban hiszek, hogy csak ellenzéki humor létezik. Eléggé ügyelek arra, hogy egyik csoporttal szemben se legyek elfogult. A karikatúráimban nagy tudatosság van. Az egykori szegedi kiállítás megnyitóját is úgy intéztem, hogy összeeresztettem az ellenzéki és a kormánypártot, ketten nyitották meg a kiállítást.

– Érte már atrocitás a témaválasztása miatt?

– Volt, hogy a munkámba kerültek a karikatúrák. Az is megtörtént, hogy egy pártember felhívta a MTI-s főnököm, és kérdőre vonta, hogy miért rajzolok én bizonyos dolgokat róla. Sok visszajelzést kapok a rajzaimról. Nagyon boldog tudok lenni akkor, mikor egy új karikatúráim után egyik oldalról olyan SMS-t kapok, hogy „te rohadt bolsevik kommunista”, majd ötpercen belül érkezik a másik, hogy „te büdös fideszes jobboldali”. Ilyenkor tudom, hogy jól dolgoztam.

– Minden egyes karikatúráján látható egy kismadár, a művészneve Négymadár. Mit jelent önnek ez a madár-identitás?

– Sokszor rajzolok madarat, mert szeretem őket. Ha ez ember valamit sokat rajzol, előbb utóbb a védjegyévé válik. A Négymadár a nevemre is utal, ami a Németh György rövidítése. Másodszor a blogom fejlécében is olvasható: „A madarak inkább csak bámulnak lefelé, leginkább pedig szarnak az egészre.” Ez azt jelenti, hogy a földön az emberek nagyon sok dologgal foglalkoznak: szeretkeznek, dolgoznak, politizálnak, acsarkodnak. Ezt a rendszert a madarak felülről látják, képesek elhatárolódnival tőlük, és szabadon tenni az egészre. De mivel rengetegen vannak, van önálló véleményük. Madárként könnyű nekem nagy dolgokat kimondani, mert hivatkozhatom arra, hogy nem én találtam ki ezeket, hanem a madarak csiripeltek. Ez nagy szabadságot ad nekem.

– Mit gondol, milyen jövője van Magyarországon a karikatúráknak?

– A karikatúra egy sajtóműfaj. Ebből ma Magyarországon tiznél több ember nem él meg, valószínűleg a műfaj képviselőinek a számában nem várható jelentősebb gyarapodás. A sajtó átalakulásával ugyanúgy, mint a fotográfia, a karikatúra is kisebb vagy nagyobb hangsúlyt fog kapni. Én most abban bízom, hogy az internetes olvasás elterjedésével a karikatúra is hangsúlyosabb lesz. Jó példa erre a Népszabadság internetes felülete. Ott, az általam is nagyra tartott Marabu napról napra újabb karikatúrákat közöl, hatalmas népszerűséggel. A német lapok esetében az is gyakori, hogy a címlapokon karikatúrát közölnek. Akár ennek a gyakorlata is megvalósulhat. **Szücs Anita**

Mit parodizálnak a Békák?

Aristophanés *Békák* című darabját a ránk maradt antik görög művek közül a legjelentősebb irodalomkritikai alkotásként tartja számon a tudomány. Erre azért van mód, mert a mű sokkal árnyaltabb véleményt alkot a tragédiaköltőkről, mintsemhogy egyszerűen kiválasztja közülük a legjobbbat. Egy verseny pusztá eredménye kézzel és matematikailag megfogható, egzakt eredmény ugyan, de az irodalom valódi értékeléséhez kevés. Ebben áll tehát a *Békák* valódi jelentősége: hogy Aristophanés nem csupán pálcát tör egy szerző felett, hanem irodalmi allúziók egész sorát vonultatja fel érvelésében.

Mindazonáltal a Békákkal foglalkozó kutatók nagy része arra a kérdésre kereste a választ, hogy kit tartott jobb tragédiaköltőnek Aristophanés. Azt, hogy a témát már valóban számtalan kutató, megannyi nézőpontból körüljárta, kiválóan jelzi, hogy Wycherley Aristophanes and Euripides című cikkét már 1946-ban így kezdi: „Elnézést kell kérnem, amiért felhozom ezt az elcsépelet témát.”

A paródia fogalmának első meghatározását Aristotelés Poetikájában találjuk. Aristotelés ekképp fogalmaz: „Ebben különbözik a tragédia is a komédiától: ez hitványabbakat, az meg jobbkat akar utánozni kortársainknál.”

Említésre méltó felvetni a problémát, hogyan fér össze tárgyalt darabunk ezzel a definícióval, hiszen azt gondolhatnánk, hogy Aristophanés ezzel egyúttal a komédiában ábrázolt tragédiaköltőkről is véleményt mond: történetesen, hogy rosszabbak ítéli őket, mint a komédiát befogadó közönség. Ha a darab síkján maradunk, könnyen beláthatjuk, hogy az aristotelési definíció szerint nem a két költő a célpont, hiszen a Békákban nem a költők azok, akik hitványabbak a közönségnél, hanem sokkal inkább lehet Dionysos ez a szereplő.

Theodor Kock, a Békákhoz írott kommentárjának előszavában leírja, hogy Dionysos trágár, kéjsóvár és kárörvendő, Dover pedig kiemeli, hogy a figura sokkal inkább tartozik a szituációs komédiák világához, mint a drámáéhoz, s előképe sokkal inkább a szatírájátékok buja Dionysosa, mint a Bacchánsnök erős, tiszteletparancsoló Dionysosa. Dover „menedzseri” szerepet tulajdonít Dionysosnak, ám azt is hangsúlyozza, hogy ez a szerepe kimerül abban, hogy időnként félbeszakítja a költőket, valamint humoros s kaján megjegyzéseket fűz a vitához.

Az imént vázolt, semmi esetre sem pozitív Dionysos-jellemzés is megerősít

bennünket abban a feltevésünkben, hogy a komédia valódi főszereplője, a paródia eszköze Dionysos alakja.

Theodor Kock, a Békákhoz írott kommentárjának előszavában felteszi a kérdést – mely jelen értekezésünk címe is –, hogy tulajdonképpen mi az, amit Aristophanés kigúnyol Dionysos személyében. Kock válasza az, hogy a korabeli athéni nép, pontosabban az athéni publikum görbe tükre Dionysos alakja. Ezt a kijelentését a fent vázolt Dionysos jellemzéshez nagyban hasonlatos kép leírásával támasztja alá. Elmondja, hogy Dionysos meggondolatlan és átgondolt egyszerre, élvhajász, fellengzős, vakmerő, s a döntését együgyű módon, művészetben való jártasság nélkül hozza meg.

Vessük fel azt a problémát is, vajon miért éppen Dionysost választotta főhősül a szerző. A hírnök-küldönc szerepre éppúgy alkalmas lett volna Hermés vagy Apollón is. Ám Dionysos neve olyannyira egybeforrt az ünnepekkel, melyeken a drámákat előadták, hogy elképzelhetetlen volna, hogy más isten döntsön, ki a jobb tragédiaköltő. Dionysos azonban a darab során a helyzet- és jellemkomikum szinte teljes tárházát felvonultatva lép elénk, s közben úgy dönt el egy vitát, hogy közben nem formál véleményt a felekről, egyszerűen csak leteszi a voksát valamelyik fél mellett.

Dionysos alapos jellemzését a kar is alátámasztja: ők ugyanis szöges ellentétben állnak vele, így ellenpontozva jellemzik őt a darab egészében. Mindaz megvan a kar megszólalásaiban, ami Dionysosból hiányzik: irodalmi jártasság, művészeti érzék, a közbevetések kitűnő időzítése.

A kar egymásnak ütközteti a legfontosabb érveket, melyeket a vitázó felek a későbbiekben bővebben is ki fognak fejteni. Épp úgy viselkedik a kar ebben a szerepben, mint egy moderátor a ma megszokott nyilvános vitákon. S ha maradunk ennél a metaforánál, akkor Dionysos pe-

dig a bekiabáló paradicsomot dobáló, sutyorgó és a vitázó feleket kifütyülő néző. Dionysos és a kar közbevetései természetesen nem csak tartalmukban, hanem minőségükben, irodalmi értékítéletükben is ellentétesek: sőt, leginkább annak meglete vagy meg nem léte a különbség.

Dionysosnak tehát egyetlen olyan mondata sincs az agón során, mely a tragédiaköltők irodalmi munkásságára vonatkozna. Vagyis Dionysos mindössze kétszer foglal állást a darabban: egyszer, amikor kijelenti, hogy kiért küldték, másodszer pedig a végén, amikor eldönti, kit visz fel végül. De ő maga nem mond véleményt, nem érvel, csak dönt.

Végül érdemes megvizsgálnunk azt a jelenetet is, melyben Dionysos végül döntést hoz, s ezzel visszakanyarodunk Kock megállapításához, miszerint Dionysos nélkülöz minden művészeti jártasságot. Dionysos ugyanis az agón során végighallgatja az érvek sorozatát a két költőtől, de még így sem képes állást foglalni. Azért dönt úgy, ahogy, mert a lelke így látja jónak, s nincs tekintettel a bölcsességre, irodalmi értékekre vagy bármilyen más elvárára, ezt jól jelzi, hogy döntését így vezeti be: „Ítéltetek ez: / Azt választom, kit a lelkem szeret.”

Mindezekből arra következtethetünk, hogy a Békák című darab paródiájának elsődleges célpontja a Laenaián és Dionysos rendezett költői versenyek döntéseinek módszere, igazságtalansága. Az, hogy a darab megírására az motiválta-e Aristophanést, hogy az ő személyes véleménye szerint ki volt a jobb költő, nem tudjuk megítélni. Azt azonban megállapíthatjuk, hogy a darab szokásos értelmezésén túl, nevezetesen, hogy a tragédiaköltészet átalakuláson megy keresztül, éppúgy, mint a tudomány többi ága, és Aristophanés a régi és az új rend közti különbséget mutatja be a két szerző agónjában, elképzelhető egy másik jelentésréteg is, miszerint lehetetlen, és igazságtalan úgy megítélni irodalmi műveket, hogy nem tudjuk vagy nem akarjuk döntésünket érvekkel alátámasztani. Így tesz ugyanis a közönséget megtestesítő buta, és az irodalomban járatlan Dionysos az agón után: nem érvel, nem indokolja döntését, egyszerűen csak szíve szerint dönt arról, hogy ki a jobb tragédiaköltő. Éppúgy, ahogyan a közönség a Dionysos és Lénaián megrendezett versenyeken.

Szított ellentétek

Szlovák-magyar konfliktusok a Dél-alföldön 1945 után

A Trianon utáni országok területén élő magyarság második világháború utáni történetének egyik legszomorúbb fejezete a csehszlovák–magyar lakosságcsere. Az Edvard Benes vezette Csehszlovákia meglehetősen türelmetlen volt kisebbségeivel: mind a német, mind a magyar nemzetiségtől meg akart szabadulni, s e törekvésében a régiót ellenőrzése alatt tartó Szovjetunió is támogatta. A felvidéki magyarok tömeges, erőszakos elűzésének megfékezésére a magyar kormány 1946 februárjában lakosságcsere-egyezményt kötött a csehszlovák kabinettel. Ennek értelmében ahány magyarországi szlovák jelentkezik az áttelepülésre, a csehszlovák hatóságok annyi felvidéki magyart távolíthatnak el országuk területéről.

Bár a lakosságcsere 1949-re befejeződött (természetesen a kitelepített felvidéki magyarok száma volt a nagyobb), a szlovákság és a magyarság konfliktusai mind Magyarországon, mind Csehszlovákiában fölerősödtek. Noha magyarok és szlovákok évszázadokon át éltek együtt békességben a történelmi Magyarországon, a politikai propaganda hatására – majd a manipulatív és erőszakos lakosságcsere keserű tapasztalatai következményeként – sok helyen megromlott a viszonyuk, amit csak évtizedek alatt sikerült rendezni. Az alábbiakban néhány Csanád vármegyei példával illusztrálom az 1945 után jelentkező magyar–szlovák ellentéteket.

A 18. században a térségbe települt szlovákság könnyen és jól beilleszkedett a környező magyarságba. Az 1940-es évek második felében megfigyelhető konfliktusok hátterében a nagypolitika által fölizsított nemzetiségi türelmetlenség és a Felvidékről kitelepített magyarok kommunistaellenessége állt. Az egykori Csanád vármegyei, a mai Csongrád megye területén Makótól harminc, Mezőhegyestől hat kilométerre fekvő Pitvarost nagymértékben érintette a csehszlovák–magyar lakosságcsere s annak összes következménye. Az áttelepülő, csaknem kétezer főnyi pitvarosi szlovák helyére felvidéki magyarokat telepítettek, és az 1848-as forradalom kitörésének centenáriumán rendezett pitvarosi ünnepséget (1948. március 14.) éppen ezek a magyarok zavarták meg. Köztük volt a huszonegy éves Árgyusi Rajmund, akinek ottani magatartásáról a szlovák nemzetiségű Hodák János pitvarosi lakos a makói rendőrségen tett vallomást. Elmondta, hogy az évfordulós ünnepségen Dovalovszki János szlovák

nyelvű beszéde megkezdésekor Árgyusi „azt kiabálta, hogy kutyanyelvet hallani nem akarunk, ha nekünk nem volt szabad Szlovákiában magyarul beszélni, akkor ti se beszéljétek ezen a kutyanyelven. Ennek eredményeként a szabadságharc emlékére megrendezett ünnepi vacsora a magyar és a szlovák lakosság közötti ellentétekkel végződött.”

Ezt megerősítette Dovalovszki János, az esemény egyik szónoka (mellesleg a kommunista párt egyik helyi alapítója, később a hírhedt Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje) valómása is. Mint mondta, beszéde megkezdésekor Árgyusi Rajmund és „Szépe Lajos és Takács Géza betelepített pitvarosi lakosok elkezdtek kiabálni, hogy »bükkfanyelvet vagy kutyanyelvet hallani nem akarunk, menjétek Szlovákiába és ott beszéljétek ezen a bükkfanyelven.«”

Az államrendőrség makói államvédelmi osztályának 1948. áprilisában írt jelentése szerint a pitvarosi „demokráciaellenes” csoport vezetője Árgyusi Rajmund volt. „A betelepítés óta állandóan a kulák paraszt ifjúság és a B listázott értelmiségi ifjúság körében látható. Barátai közismertek sovíniszta és demokráciaellenes magatartásukról, melyek vezetője Árgyusi Rajmund.” A jelentés készítője szerint Árgyusi éjszaka részegen gyakran a rendőrség előtt járkált, és a rendőröket provokálva kiabált, ezenkívül Horthy-nótákat húzott a vendéglőkben és bálokon, sőt „a demokratikus rendőrséget semmilyen embernek nevezte”. Persze ez a kommunista irányítás alatt álló rendőrség nemhogy demokratikus nem volt, de tevékeny szerepet vitt Rákosi Mátyás szovjet típusú diktatúrája kiépítésében.

Árgyusi Rajmund apja, Árgyusi Vince 1948. május 15-én levélben fordult Ries István szociáldemokrata igazságügy-miniszterhez (aki hiába működött együtt a kommunistákkal, két évvel később koncepciók per áldozata lett), amelyben fia mielőbbi szabadlára helyezését kérte. Ezt azzal indokolta, hogy szüksége van legidősebb gyermeke munkaerejére ahhoz, hogy családját – feleségét és tizenegy gyermekét – el tudja tartani. Kérelmében kifejtette, hogy a lakosságcsere után (amely során a csallóközi Gútáról telepítették át Pitvarosra) mindössze tizenegy kataszteri hold földet kapott, ami azonban nem elég a család eltartásához, ezért még hét és fél kataszteri holdat volt kénytelen mellé bérelni. Az Árgyusi család legfiatalabb tagja az 1946-ban született kislány volt, aki egyéves korában élte át az áttelepítéssel és a szülőföldtől való megfosztással járó nehézségeket. Végül Árgyusi Rajmundot 1948. júniusában a Szegedi Népbíróság fölmentette, és azonnal szabadlára helyezte.

A szintén felvidéki származású, huszonhét éves Szépe Lajos 1949. április 18-án – a rendőrségi jelentés szerint – „a Földművelésügyi minisztérium területén, ahol egy asztalnál az MDP vezetősége ült együtt és ott borozgattak, Szépe Lajos odament az asztalhoz, és az asztalon lévő poharakat fellökte, majd azt a kijelentést tette »szar kommunisták, nem virultok sokáig, mert pár hét múlva bejönnek az amerikai és angol csapatok, és akkor majd leszámolunk veletek, piszkos kommunisták«. Majd az asztaltól való távozáskor azt a kijelentést tette, hogy »megálljatok még, piszkos kommunisták, még mindannyiótokat le foglak szúrni nagykéssel.«” Persze a leszúrásból nem lett semmi, a dolog a fenyegetés szintjén maradt, viszont a büntetést Szépe nem kerülhette el. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy az angol és amerikai beavatkozás reménye sok korabeli politikai periratban előfordul. A hódmezővásárhelyi antikommunista fehér gárda mozgalom történetének kutatása kapcsán kiderült, hogy a Viharsarok településeit kommunista ügynökök járták. Angolszász politikai és katonai támogatással kecsegtetve provokálták a helyieket, akik közül sokan bedőltek, szervezkedni kezdtek – ennek pedig börtön és megbélyegzés lett a következménye. Az 1949. áprilisi

pitvarosi kocsmái konfliktusban Szépe Lajos kommunistaellenessége mellett valószínűleg az elfogyasztott alkohol is szerepet játszhatott, noha az egyik szemtanú vallomása szerint Szépe „a kijelentések alkalmával nem volt oly mértékben ittas, hogy ne tudta volna azt, hogy mit cselekszik, vagy milyen kijelentéseket használ”. A pitvarosi kommunista vezetők szidalmazása és fenyegetése miatt Szépe Lajos szigorú büntetést kapott. 1949 szeptemberében a Szegedi Népbíróóság egy év börtönre, három év hivatalvesztésre, politikai jogainak ugyanilyen időtartamú korlátozására és föllelhető vagyona egyharmadának elkobzására ítélte. Két hónap múlva ezt az ítéletet a Népbíróóságok Országos Tanácsa helybenhagyta.

Miklós Péter

A szegedi vasúti híd kötötte össze Szegedet a Bánsággal

Trianon és Szeged

Szeged a déli határszakasz egyik forgalmas és jelentős városa, ahol román vagy szerb rendszámú autók és román vagy szerb nyelven beszélő sétálók, vásárlók, kávézatók nem idegenek a városról alkotott képtől. Nem mindig volt ez azonban így: kilenc évtizede, hogy Szeged határmenti város lett, a trianoni békediktátum tette azzá.

Az 1920. június 4-én a Párizs melletti kastélyegyüttes Trianon palotájában aláírt békediktátum Magyarország területét 325 ezer négyzetkilométerről 93 ezerre csökkentette. Ekkor lett Szeged a megnagyobbított Román Királyság és az újonnan született Szerb-Horvát-Szlovén Királyság magyar határszakaszának egy jelentős városa. Az első világháborús vereség és az Osztrák-Magyar Monarchia 1918-as összeomlása után a nemzetállami igényeket megfogalmazó, születő vagy éppen gyarapodó szomszédos országok – a kisanant államok (Csehszlovákia, Románia és a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság) – területi követelésekkel álltak elő Magyarországgal szemben, amit katonai erővel érvényesítettek is. Szeged ebben az időben francia megszállás alá került, míg a város közvetlen környéke a Marosig délszláv, onnan pedig román fennhatóság alá került.

A trianoni béke nagyban megváltoztatta Szeged arculatát. A város elveszítette tradicionális agglomerációját, s a „szegedi nemzet” egy része más állam területére került. Ez egyrészt a mezőgazdaságra mint nyersanyagszállító ágazatra épülő szegedi élelmiszer-

iparnak (például szalámygyártóknak, fűszerkészítőknek, paprikafeldolgozóknak) és könnyűiparnak (elsősorban a textiliparnak) jelentett nehézséget, másrészt a városi iparosok és kereskedők elveszítették hagyományos felvevőpiacuk óriási hányadát.

De az újjászerveződő szegedi közigazgatásnak szembe kellett néznie az elcsatolt területekről idemenekült több mint hatezer magyar vagonlakó (ideiglenesen – a gyakorlatban hónapokig, sőt nem egy esetben évekig – vagonokban, pályaudvarok mellett szállásolták el a szülőföldjükre menekülni kényszerülöket) ellátásának problémájával éppúgy, mint az élelmiszerhiánnyal és tüzelőanyag-hiánnyal küzdő szegediek és a városhoz tartozó Szeged környéki tanyaiak nehéz életkörülményeivel. A háború emberi veszteségeiből kijutott Szegednek is: gondoskodni kellett az ugyancsak szinte kilátástalan helyzetben lévő özvegyek, árvák és hadirokkantak segélyezéséről is.

Ezt a szörnyű gazdasági veszteséget a szegedi iparnak és mezőgazdaságnak csak az 1920-as évek végére sikerült úgy-ahogy áthidalnia, akkor azonban egy újabb nehézséggel, a gazdasági világválság helyi következményeivel

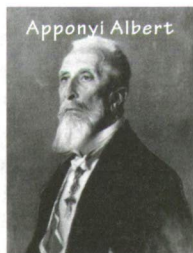
kellett szembenéznie a város lakosságának. Szegedről és a környékbeli vegyes etnikumú településekről (Szóregről, Deszkről és Újszentivánról) a helyi szerbség jelentős része vagyonnal együtt kitelepült – optált – a délszláv állam területére, így a régió nemzetiségi összetétele is módosult.

Szeged kulturális és tudományos életébe azonban paradox módon pozitív fordulatot is hozott a trianoni béke. Azzal, hogy 1922-ben a városban helyezték el a Kolozsvárról elűzött Ferenc József Tudományegyetemet, Szeged egyetemi város lett (ezért a státuszért a város előljárói már az 1870-es évektől küzdöttek). Az ehhez szükséges infrastrukturális hátteret (egyetemi épületek, gyakorló iskolák, klinikák stb.) aztán a magyar kormány – elsősorban Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter sürgetésére – biztosította.

1923-ban a román hatóságok kiutasították Románia területéről Glattfelder Gyula csanádi püspököt, aki ezután kénytelen volt elhagyni főpapi székvárosát, Temesvárt és a magyar állam területén letelepedni. Ennek következtében épült Szegeden papnevelő intézet, püspöki palota és székesegyház (a régóta épülő Fogadalmi templom befejezésével), s lett városunk katolikus egyházi központ.

A trianoni békediktátum és a természetes geopolitikai és földrajzi egység, a történelmi magyar állam fölszabdálása történelmünk talán legnagyobb – s úgy tűnik, immár orvosolhatatlan – vesztesége...

M. P.

Fikakadémia

Előttem egy könyv. A címe: Hogy írunk mi?, és kortárs magyar írók (és költők) előadásait tartalmazza, amelyet a Magyar Író Akadémia (sic!) mesterkurzusán mondtak el a hallgatóknak. E szép kivitelű, nem is drága könyv életében az a szerencsétlen helyzet áll elő, hogy a massachusettsi Cambridge-ben, azaz a Harvardon is volt van egy némileg hasonló kurzus. Magyarul többek között elérhető Jorge Luis Borges, Italo Calvino és Umberto Eco a The Charles Eliot Norton Lectures keretein belül tartott előadása.

A különbség mérhetetlen. Az utóbb említett hármast alig-alig szól magáról. Nem anekdotázik. Szövegeket vesz elő, elemzi ezeket, etimologizál, a retorikai alakzatok működését figyeli, az elbeszélés és az elbeszélő helyzetét vizsgálja, szikével, de értő kézzel boncolja az írások szöveit, ezzel pedig bemutatja, hogyan működnek.

Ehhez képest ez a könyv... Rendben, a költőket nem számítom. Megrázó például Balla Zsófia élete, de jótányival közelebb nem jutok általa a magam céljaihoz. Jópofa Vámos Miklós vagy Csaplár Vilmos önmagával készített interjúja, Kukorelly leginkább az írói életművéhez tartozó, permanens előadás-próbálkozásorozata, Németh Gábor az irodalmi intézményrendszer működését bemutató ismertetése, de a szövegtől igen-igen távol vannak mind. Egyedül Spiró György hajlandó konkrét szöveget elővenni, és megmutatni, miben rejlik a hatása.

Persze alibizni kényelmes, konkrét szövegről másfél órát beszélni munkás. Még ideológia is gyártatik ehhez a lustasághoz: „A formabontáshoz formaismeret is szükségeltetik. A mai posztmodern világban, vagy talán már poszt-posztmodernben, a kőbe véséstől mindenki ódzkodik. Így hát hitek, tapasztalatok, felismerések, rutinok, tanácsok hangzanak el a szó-székről.” Tehát a „Mesterek” azért nem beszéltek olyan témákról, amelyekről Borges, Calvino vagy Eco még elég bátran adott elő, mert a poszt-posztmodern kikezdte a nagy narratívák létjogosultságát. De dekonstruálni csakis azt lehet, amelyet egyszer már létrehozta. Tudás nélkül irtani: szimpla barbarizmus.

Sarnyai Tibor

A kortárs élvonal

Huszonhat Kossuth-, és Munkácsy-díjjal kitüntetett művész alkotása is szerepel a nagyközönség számára már látogatható XIII. Táblaképfestészeti Biennálé seregszemléjén a REÖK-ben. Vojnich Erzsébet nyerte a félmillió fődíjat.

A magyar kortárs festészet reprezentációját, nyolcvankilenc festő százöt alkotását láthatjátok a XIII. Táblaképfestészeti Biennálén.

A képzőművészek között idén kiemelkedő az állami elismeréssel kitüntetettek száma: huszonnégyen Munkácsy-, hat művész pedig Kossuth-díjas. A nagy múlttal és hagyományokkal rendelkező tárlat még sosem mutatta be ilyen hitelesen a kortárs hazai festőművészetet. Olyan országosan ismert és népszerű festők képeit csodálhatják meg a REÖK látogatói többek között, mint Konkoly Gyula, Szüts Miklós, feLugossy László, ef Zámbo István, Karátson Gábor, Keserü Ilona, Aknay János és Fehér László. Szegedi művészek is szép számmal képviseltetik magukat a seregszemlén: Henn László, Pataki Ferenc, Aranyi Sándor, Sejben Lajos mellett bekerült a friss Derkovits-ösztöndíjas, fiatal Kántor Ágnes is.

Idén is érkeztek díjfelajánlások a nívós biennáléra. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium Művészeti Főosztálya 500 ezer Ft-ot ajánlott fel fődíjként a zsűri által legjobbnak ítélt művész számára. A fődíjat Vojnich Erzsébet festőművész kapja. Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatának díját Földi Péter festőművész nyerte el. A Szegedi SZEFO Zrt. díjában Gáll Ádám festőművész részesül. A Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Zrt. felajánlott díját Kántor Ágnes festőművésznek ítélte a zsűri.

A nyár egyik legjelentősebb művészeti eseménye a közönség széles rétegeit csábíthatja a REÖK-be, hiszen már második alkalommal rendezik meg a szegedi fesztiválszezon kiemelt rendezvényével, a Szabadtéri Játékokkal párhuzamosan, ráadásul a fesztivál előadásaira szóló belépőjegyekkel ingyenesen látogatható a biennálé.

Fábián Barbara

Homo ludens

A darab egyszerűen szórakoztat. Az első perctől az utolsó lépésig itt semmi sem komoly. Ki kell kapcsolni, és nevetni. Az először 1996-ban bemutatott darab szigorúan ragaszkodik a címhez, elvégre is az ember a legnagyobb játékos.

A Juronics Tamás által koreografált, és a Szegedi Kortárs Balett előadásában bemutatott darab különálló történetek szövedéke, amely kijátssza mind a jellem-, mind a helyzetkomikumot. A hetvenperces előadás egységet teremt zúzós rockzene, a perzselő tangó és a melankolikus "Are you lonesome tonight" között. A stílusok egyvelege akár zavaró is lehetne, csak hogy mindent közös nevezőre hoz a humor. A kezdeti kavalkádból kiemelkedő egyes epizódok a szerelem és az összetartás tematikájával dolgoznak. A színpadon elképzelhető a vécésészét magával cipelő, kék overallt viselő kopaszodó férfi, és a tündéri szépségű nő egymásra találása is. A lázadó, és a társadalom konvencióit maguk mögött hagyó fiatalok őrjögve pogóznak saját mikroközösségükben. Később a kétfős kompánia hat főre duzzad, majd együtt rombolva vonulnak a színpad mögé. A langaléta férfi magába roskadva ül a padon, partnerét várja, akivel tangót táncolhatna. A sors iróniája, hogy hiába várja a tökéletes párt, egy nő sem felel meg az elvárásnak. A darab egyik főszerepét táncoló Juronics Tamás finoman adagolja a leáldozófélben lévő Elvis-imitátor figurájában a magunkon nevetni tudás képességét. Ügyetlenül teszi a szépet a lánynak, közben pedig csetlik-botlik a színpadon. Feltűnnek még – a teljesség igénye nélkül – női bábokkal kánkánzó férfiak, delíriumos táncot járó, báb-ból nővé változott alakok, és férfitetet ábrázoló szőnyeget cséplő amazonok.

Egyszerű életképek, melyek nem állnak távol a nézőtől, mégis a keserűség, a komédia és az abszurditás szimbiózisa nem engedi meg az egysíkú látásmódot, váratlan helyeken bukkanunk értékekre. A darab szépsége talán éppen abban rejlik, hogy a legegyszerűbbnek tűnő emberi kapcsolatba is képes valamilyen mélységet vinni, és váratlan helyeken értéket felmutatni.

Ottroba Anna

Identitásmérő

A magyarországi kisebbségek integrációs problémáinak okaira és következményeire hívta fel a figyelmet a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégium szegedi konferenciája április végén. A SZAB épületében Tóth Ágnes beszámolt arról, hogy a népszámlálás módszertani korszerűsítése bizonyíték lehet a kisebbségi sztereotípiák ellen.

„Magyarországon szeretjük azt mondani, hogy az embereknek kettős identitása van. Én azt gondolom, hogy minden személynek egy identitása van, ami ezernyi elemből áll össze, és életünk során folyamatosan változik” – mondta a Szegedi Akadémiai Bizottság épületében Tóth Ágnes történész, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Etnikai-Nemzeti Kisebbségkutató Intézet igazgatója a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégium konferenciáján. Az egész napos programsorozaton az Szegedi Tudományegyetem, az MTA, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem kutatói és tanárai a magyarországi kisebbségek integrációs problémáira hívták fel a figyelmet.

Tóth Ágnes a nemzeti-etnikai identitás fejlődéséről, és arról beszélt, hogy ma a kisebbségeket a sztereotípiákon túl a tőlük kapott adatok segítségével ítéljük meg. A kisebbségkutatás szempontjából a történész kiemelte a hazánkban tízévente esedékes népszámlálást, mert véleménye szerint ez az országos vizsgálat biztosítja az egyetlen legális állományt, amely a nemzeti-etnikai adatokat tartalmazza. Ennek segítségével kimutathatók a politikai döntések alkalmával is felhasznált migrációs, a gazdasági, társadalmi, felekezeti, foglalkoztatási, demográfiai változók. Tóth elmondta, hogy vizsgálatainak egyik központi kérdése, hogy a népszámlálás jelenlegi módszerével mi-

lyen mélyre lehet ásni a kisebbségkutatásban. Tóth a 2001-es népszámlálás kisebbségekre vonatkozó részét megfelelőnek és követendőnek ítélte, mert a számszerű eredményekből többek között levezethetőek a kötődések nemzetállam és egyén központú modelljei is. Az adatokból megállapították például, hogy a magyar nemzetiségek 60 százaléka cigánynak vallotta magát, de 65 százaléka a magyart tartotta anyanyelvének. Ebből arra következtettek, hogy a cigányság kifejezésre juttatta magyar kötődéseit. „Azonban a kvantitatív kutatásokkal nem lehet mélyebb elemzési szinteket elérni” – mondta el az igazgató, aki szerint több társadalompolitikai problématerület tisztázására ezek a számszerű eredmények nem elegendőek, „mert az identitás szituációtól függően dinamikusan változik”. A történész arra következtetett, hogy kvalitatív, azaz minőség szerinti vizsgálatok is szükségesek, hogy árnyaltabban lássuk a kisebbségek valós státuszát.

Szücs Anita

Ritka Hollók a SZTEage-ben

Premier a Pincében

A Lábjegyzet Színház Ádámke című előadásával debütált május első hetében a szegedi Pincészínházban. Az Artstáb gondozásában színpadra kerülő darabot telt ház fogadta, sőt, akadt aki kívül rekedt – nekik ráadás-előadást is tartottak.

Az Addams Family ötletén alapuló történet egy nem hétköznapi család életébe enged betekinteni, ahol megleshetjük: Mamuschka-nagymamának mi köze van az ukrán gázhoz; Lörcs, Ádámék komornyikja mit gondol a világról; Szerda hányadik házitanítója hogyan bírja a „kiképzést”. Fény derül a 0001-es szám alatti ház titkaira, tényleg sötét-e a temető és a mocsár szomszédsága, valóban gonosz, vagy csak egyszerűen különc a család.

Mindez egy fekete színpad „sötét” szereplőinek közvetítésében: a szülők néha – karddal a kezükben – turbékolnak, a gyerekek édesdeden játszógnak – halálra rémítve a szomszédokat –, a nagymama vár valakire; a halál néha ellátogat hozzájuk, majd egyszer csak megszólal a csengő.

Rövid jelenetek peregnek egymás után, ahol a nyelvi humor kitarja az előadást: szülő-gyermek, férfi-nő kapcsolaton túl szembeüthetünk a felnőtté válás és beavatódás problémáival, ugyanakkor az Ádámke reflektál mindennapjaink történéseire, magyar jelenségeire is.

A „sötét tükör” képét Pukli boborjánossága, vagy Manóké hirtelen fel-és eltűnései sem homályosíthatják, a kitaró néző a díszletcserét kivárva saját másával is szembe találja magát. De felmerülhet: talán csak a kék kerete fekete.

Kiss Tímea

„Sárkányok kellene az élethez” Béres Mónika beszélt keleti hőseiről és új könyvéről

Béres Mónika elsőéves kommunikáció szakos hallgató mesélt az *Az én drága kísértetem* című regényéről, mely már nyáron felkerülhet a szegediek könyvespolcaira is. Elárulta, van-e köze a szövegnek a japán kultúrához, de beszélt arról is, hogyan kapcsolódik az emó, vagy épp a homoszexualitás az animékhez.

– Egyelőre a Szegedi Manga és Anime Klubból ismerhetnek sokan. Hogyan került kapcsolatba a japán kultúrával?

– Unokabátyámnak köszönhetően. Amikor náluk nyaraltam, volt egy olyan tévésatornájuk, ahol hét órától animéket vetítettek. Hajnali kettő körül kezdődtek, egész éjszaka vártuk a sorozatokat, de a végül mindig elaludtam. Volt néhány év kihagyás, de később az osztályom annyira benne volt a Pokémonban, hogy aki nem tudta a kézikönyvet, az „lúzer” volt, fontosabbnak tűnt, mint a mateklecke.

– Az animés körök látszólag kötődnek az emóhoz. Mi a közös a két szubkultúrában?

– Rólunk másolták, mi voltunk előbb. Engem néha emónak néznek, de én visual kei-es vagyok, ami a japán rocknak olyan ága, ahol a zenészek külseje összhangban van a zenéjükkel. Változatos ez a stílus, viszont teljesen elhatárolódik az emótól. Egy emós cipője többre kerül, mint az egész ruhátáram, ő mégis érzi a világ fájdalmit – így én is szeretném érezni. Hozzám a Wicca közelebb áll, hiszem: ha bevonom magamnak a jót, akkor az lesz.

– Az írásban is a japán kultúra inspirál, vagy különválnak az alkotástól?

– Vannak olyan írásaim, amibe belekeveredek. Néha megengedem magamnak, hogy írok valami hosszabbat, ami csak japán témájú. Amit komolyan gondolok, abban inkább az európai kultúrkörből merítek – azt mégiscsak jobban ismerem. De a japán mitológiát szoktam néha használni: a sárkányokat előszeretettel, azok kellene az élethez.

– Írtál egy regényt *Az én drága kísértetem* címmel, amihez most már kiadód is van. A történet főszereplője egy szellemmel összeláncolva ébred, de ez a kötődés visszatérő motívum a verseidben is. Fontos kép ez?

– Általában elég könnyen ismerkedek, de aztán már nem – bizalmatlan vagyok az emberekkel. Nehezen engedem el a barátaimat. A regényben ez egy szerelmi szál, ami onnan jött, hogy az akkori barátommal, aki soproni, távkapcsolatban éltünk, és a mai napig erősen kötődünk egymáshoz.

– A kiadód is soproni. Hogyan kerültetek kapcsolatba?

– Ez teljesen véletlen. Kiléptem az e-mail fiókomból, és ott volt a kiadó

hirdetése, elküldtem az írásaimat. De próbálkoztam már máshol is, a Cherubion Kiadónál, de nem válaszoltak. Aztán írtam a soproniaknak: szerintük mit javítsak rajta, hogy kiadható legyen. Azt mondták, úgy, ahogy van, kell nekik. Kicsit tartok ettől, mert alapvetően más nyelvezettel írok, mint *Az én drága kísértetemben* – sokkal komolyabban. És szeretek belevinni olyan dolgokat, amik felháborítják az embereket.

– Írásaidban visszatérő téma a homoszexualitás, a honlapod kezdőoldalán is felhívod a figyelmet ezekre a tartalmakra. A polgárpukkasztás része ez?

– Nem tudom felfogni, valakit miért kell megverni csak azért, mert lányos arca van. Nem ő akart ilyen arcot, ilyenek született. Ennyi erővel engem is megverhetnének azért, mert asztmás vagyok. Az animés kultúrának ilyen a jellege. Rengeteg műfaja van, az egyik a yaoi, ami egy betűszó, azt jelenti: „se tetőpont, se tartalom, se végkifejlet”. Ez két helyes srácról szól, akik egymásnak esnek. Érdekes, más és szokatlan – az animéseknak nagy része szereti megdöbenteni az embereket, megbotránkoztatni mindenkit.

– Az *Az én drága kísértetem* című regényed hamarosan megjelenik. Milyen út vezet a kiadó választától a könyv polcokra kerüléséig?

– Most a grafikusra várok, még nincs kész a borítótérkép. Miután elküldtem nekik a szöveget, ők visszaküldtek egy kérdőívet. Megállapítottak egy összeget, felajánlottak több lehetőséget, hogyan fizethetem ki a nyomtatás, kiadás, stb. költségeit, ami 470 ezer forintot jelent ötezer példányért. A kiadónak szerződése van különböző könyvkereskedésekkel, amik előrendelnek, így Szegeden is megjelenik.

– Kommunikáció szakon tanulsz, mellette verseket és novellákat írsz. Milyen pályára készülsz?

– A prózát közelebbinek érzem magamhoz. Szeretnék író lenni, de azzal tisztában vagyok, hogy teljes mértékben nem fog sikerülni. Ott van például J. K. Rowling, aki a nulláról indult és milliárdos lett. Ilyen tündérmese egy évezredben egyszer van, az írásból nem fogok tudni megélni. Ugyanakkor szeretném folytatni.

Kiss Tímea

Térey terei

Április 26-a Térey Jánosé volt az Assamban. Térey koponyáié, Térey régi-új műfajaié, Térey Debrecenéé. Térey terei pedig a miénk is. Ha még csak áttételesen is.

Babzsákszintből és székszintből tövődik össze a beszélgetés tere a teaház kis termében. A székszinten a meghívott költő, író, valamint beszélgetőtársa foglal helyet, a babzsákén pedig mi, hallgatók. Ezt a szembenállást, vagyis „szembenülést” maguk a meghívottak is igyekeznek feloldani, azt kérik, kérdezzünk nyugodtan, ha eszünkbe jut valami, akár a beszélgetés közben is. Bár erre ritkán, s leginkább csak a végén kerül általában sor. Ha egyáltalán. És ha az odafenn zajló eszmecsere esetleg párhuzamba akarná bárki is állítani a pozícióink közti különbségeket, valószínű, nem sok eredménnyel járna: a beszélgetés ugyanis nagyon is közvetlen, mindenki számára érthető, s egyáltalán nem igényli azt a hallgatóság tagjaitól, hogy kifogástalanul tájékozottak legyenek a meghívottak életműveiben.

Dr. Milián Orsolya a beszélgetést ennek megfelelően Térey költővé válására vonatkozó kérdéseivel vezeti fel. Melyek során kiderül, a drámaíró eredetileg építésznek készült. Az irodalom felé a kezdőlökést Baudelaire és A romlás virágai című kötet, a nyugatosok és a szimbolisták adták.

– Az már a középiskolában kiderült, hogy nem értek máshoz – kezdi válaszát Térey. – Nem mondom azt, hogy az első könyvem minden példányát elkaptokdták volna, kisebb eredményeket mutatott csak fel, az viszont kiderült, hogy az affinitás csupán az irodalomhoz van meg. Nem lennék jó nyolcórás munkás. Kipróbáltam egyszer, hogy milyen egy munkahely reggeltől estig egy női magazinnál. Fél évig tartott, és életem egyetlen munkahelye volt. Ez egy nagyon jó iskola volt

számomra abból a szempontból, hogy egy csomó mindent megtanultam arról, hogy mi az újságírás. De azt is meg kellett tanulnom, hogy nem vagyok rá alkalmas. És akkor mi maradt? Az irodalom. De az irodalom alkalmatlan arra, hogy eltartsa az embert, illetve az ember alkalmatlan arra, hogy eltartsa magát irodalomból. De ha vannak mögöttes munkák, nekem például a színház lett egy ilyen munka, azokba bele lehet kapaszkodni.

A költő számára a legvonzóbb a tizenkilencedik–huszadik század fordulójának irodalmában az, hogy alkotói innovatív eredményeket tudtak felmutatni. Beszélgetőtársa szerint ez a mozzanat bizonyos módon köthető ahhoz is, hogy Térey műveiben régi műfajokat kíván újra feldolgozni, ahogyan azt például a polgári dráma, az Asztali zene esetében is tette. A drámaíró úgy véli, e mögött semmilyen programosság sincs.

– Nem előbb van meg a műfaj aztán a mű, hanem éppen ellenkezőleg. Én csak témákat kerestem, a témák aztán harcolták ki a saját formáikat. Igazából mindig olyan műveket szerettem volna írni, de ezt sokan elmondhatják magukról, amilyeneket szeretek vagy szeretnék olvasni. Az alanyi költészet például borzasztó vonzó számomra, de csak akkor, ha másnál látom, mert én hiába próbáltam, nem tudtam művelni. A saját életem mint nyersanyag nem érdekel. Csak addig érdekel, amíg az én megfigyeléseimet valakinek, egy szereplőnek kölcsön, esetleg örökre adhatom – fogalmaz Térey.

Ezután a Térey-életmű kapcsán szóba kerül Debrecen és a kálvinizmus, illetve a mű, melyekben e toposzok

a középpontba kerülnek: a Jeremiás, avagy Isten hidege.

– Debrecen az, amit ismerek – indokolja választását a költő. – Magyarországnak a szerkezete olyan, mintha lenne benne egy „vízfej”, kisebb koponyákkal körülvéve. És Debrecen is egy ilyen koponya. Ami azért is érdekes, mert magának a városnak az alaprajza is koponya alakú. Mindig is érdekelt, milyen lehet a központhoz való viszonya egy kétszázéves városnak.

Debrecen követően a színházra terelődik a szó. Milián Orsolya a Térey-drámákban található erős szerzői utasításokra hívja fel a figyelmet, és arra kíváncsi, vajon a próba folyamat során a szerző ezekből, valamint magából a szövegből mennyire hajlandó engedni. Térey válaszában elismeri, hogy néha sok az, amit leír, és bár az irodalmi mű igényelné azokat a részeket, az előadott darab nem minden esetben.

2009-ben a Jeremiás, avagy Isten hidege című művéért megkapta a Színházi Dramaturgok Céhének Az évad legjobb magyar drámájáért járó díját. Térey saját bevallása szerint nem kezeli másképp a díjakat, mint a kritikákat, ha nem kap jó hírt, nem omlik össze.

– A díj az pénz, az tutkó pénz. Furcsa lenne másképp kezelni. Nincs egy olyan vitrinem, amiben nézegetném és ünnepnapokon letörölgetném őket. Megváltóként várni a József Attila-díjra, az nagyon furcsa dolog lenne. Miközben azonban tudom, hogy van valami, ami miatt lehet izgulni. Amikor harmincéves lettem, és még mindig nem kaptam meg, akkor egyszer előfordult, hogy hecceltek érte az ugyanannyi idős ismerőseim. Amikor az ember elmegy felolvasni egy apró faluba, vagy könyvtárba, akkor tény, hogy jól hangzik az, ha valaki József Attila-díjas. De szerintem inkább annak kellenie jól hangzania, amit felolvas.

A beszélgetés lassan lezárul, de a rövid felolvasás előtt még a költő-drámaíró elárulja, két kötete is készülöben van: egy regény és egy verseskötet. Ha befejezi nyáron a regényt, mondja Térey, akkor annak a megjelenése megelőzi majd a verseskötényéét, de hogy télen, tavasszal, esetleg ősszel jön-e ki, még nem tudja. Az viszont biztos, hogy a verseskötetvel sok munkája lesz, még nem állt össze egységes egészzé.

Hegedűs Gabriella

Izzó korona Novák Péter fején

A Szegedi Szabadtéri Játékok Dózsa című tánckronikája igen forrónak ígérkezik: izzó koronát raknak Novák Péter fejére, miután trónra ültetik egy lángoló korona kolosszus alatt.

A Szarka Tamás, Vincze Zsuzsa és Zsuráfszky Zoltán által jegyzett produkció nem szűkölködik a látványelemekben. A lángoló jelenetek mellett érdekesség, hogy a címszerepet alakító Novák Péter idén ugyanolyan idős, mint Dózsa György volt az 1514-es parasztfelkelés idején.

A fantasztikus produkció díszletét Tóth Kázmér tervezte, aki elmondta, azok, akik megnézik az előadást, sok változásra, sok izgalmas képre számíthatnak, az előadás csúcspontján az egész színpad lángba borulva izzik.

A tűz minden formában megjelenik, például az oldalsó falakon, a tüllökön vagy az összetartozás jeleként Dózsa seregének gyülekezéskor. Dózsa megégetésének szimbolizálása sem szűkölködik a lángokban. A jelenetben Novák Péter fejére ugyanis egy izzó korona kerül, éppen akkor, amikor egy izzó trónon ül.

A színpadkép egyik leglátványosabb eleme egy hatalmas korona lesz, hű mása annak, amelyet Dózsa fejére tettek megégetésekor. A fémből készült hat méter magas és hat méter széles korona nemcsak mozogni fog, hanem lángolni is.

A tüzes jeleneteket a tüzes táncok még vadabbá teszik, Zsuráfszky Zoltán koreográfus így fogalmazott: „A középkori táncoktól sem ijedek meg, az ugrósoktól, vagy éppen a hangszerektől, például a csimpylyától. Motivumaiban, ritmikájában, zenéjében pazar lehetőségeket tartogat az anyag.” Az énekmondó szerepében Szarka Tamás, a jól ismert Ghymes együttes tagja lép fel, aki zeneszerző-dalszövegíróként is közreműködik a produkcióban.

A Dózsa-t megnevezhetitek július 16-án és 17-én, mindkét nap 21 óráig a Dóm téren.

Czár Gergely az évad legjobb férfitáncosa

„A táncban megfér egymás mellett a spirituális és valós élet, konfliktusok nélkül. Azt hiszem, a balett-táncosok azért állnak lábujjhegyre, hogy egyszerre érintsék a földet és az eget”; mondta Paulo Coelho. Talán ez az érzés is átfut rajtunk a kortársbalett-előadások részesévé válva, még ha csak nézőként is. Idén Czár Gergely, a szegedi társulat táncművésze kapta e kitüntetését.

– Mesélj, kérlek a díjról, melyet a közelmúltban kaptál! Hol és hogyan tudnád elhelyezni eddigi pályafutásodban?

– E díjat a Magyar Táncművészek Szövetségétől kaptam a tánc világnapján. Minden évben kiosztják az évad legjobb táncosának járó díjat női és férfi kategóriában. A modern-, és kortárs-tánc-kategóriában férfitáncosként én kaptam ebben az esztendőben. Rendkívül megtisztelő dolog ez számomra, hiszen vannak különböző szintek a táncos világban, úgymint a Harangozó-, vagy a Kossuth-díj, ezek mögött nyilván már nagyon jelentős múlt húzódik, sok év tapasztalat, sok színpadon töltött év. Azonban fiatal táncosként az egyik legnagyobb érdemű díj ez, melyet megkaptam. Nagyon meglepő volt számomra, hogy rám gondolt a szövetség. Boldog vagyok, hogy a tulajdonosa lehetek.

– Számos díj köthető még a nevedhez. Emellett az eddigiek közül melyek számokra a legkedvesebbek?

– A Dömötör-díj nagyon közel áll a szívemhez. Ez egy közönségszavazás díja a szegediekétől. Tavaly kaptam meg, és mivel nem olyan régóta, 2006 óta vagyok tagja a társulatnak, szintén nagyon megtisztelő volt. Illetve meglepő, hogy a mellettem lévő jelöltek már régebb óta tagjai az együttesnek, régebb óta láthatják őket a színpadon, és mégis engem szavazott meg a közönség. Nagyon kedves gesztus volt. Valamint a Táncművészek Szövetségétől kapott legjobb végzős növendéknek járó díj adta meg talán a kezdő löketet, hogy bízhatok magamban.

– Dolgoztál együtt többek között Raza Hammaddal és Földi Bélával. Milyen tapasztalatokkal gazdagodtál?

– Miután idejöttem, tapasztaltam, hogy teljesen más az a technika, melyet itt használunk, azzal szemben, melyet korábban alkalmaztam. Az összes tudásomat, melyet idehoztam, Raza Hammadi iskolájából, illetve az ő tanítványai révén sajátítottam el. Földi Bélától, Hammaditól, vagy Szigeti Oktáviától az általuk készített koreográfiákban sikerült magamba szívnom ezt a tudást, mely hasznos és nagyon erős alapot adott. Földi Bélával dolgoztam egy koreográfiában, mégpedig negyedik voltam, amikor bevett szólistaként a darabjába, azóta sem kaptam ilyen mélyvízbe lökést, mint akkor, így óriási feladat hárult rám, egyben rendkívüli fejlődési lehetőség is állt előttem, úgyhogy nagyon nehéz, de hálás dolog volt. Hammadi nyári kéthetes kurzusaira az előző években elmentem, ha csak néhány napra, akkor is. Az utóbbi időben úgy alakult, hogy turnék, fellépések voltak éppen ebben az időszakban.

– A szerepeid közül melyikben tudtad a legjobban visszaadni saját személyiséged, melyik állt hozzád a legközelebb?

– Szerencsére sok ilyen adódott. A Katona történetét, a Carminát, illetve a Szentivánéji álmat említeném. Utóbbi nagyon játékos szerepet jelentett számomra, mozgásanyagában is „majmos-állatos”, szeleburdi dolog, mely az egyik részem, másik pedig a rendkívül naiv, a Carminában játszott, egy szerelemtől sújtott, fiatal törzstag szerepe volt, aki teljesen új érzelmekkel találja szembe magát. A Katona története pedig egy nagyon komplex személyiségrajz, többek között az anyagi vágyak bemutatása is megjelenik benne.

– 2006 óta élsz e városban. Milyen benyomások, érzések fogalmazódtak meg benned Szeged kapcsán?

– Szeged az első köze lépett a kedvenc városaim listáján, ahol éltem és élnék. Szeretem a várost, a programokat, azt, hogy sok a fiatal, hogy diákváros, és természetesen nagyon sokat számít a szegediek megbecsülése az együttes felé – ez országos szinten is példaértékű. Ezen kívül sok területen – sport, oktatás, orvostudomány, kultúra, szabadidő – kiemelkedőek a szegedi intézmények és különböző egyesületek, együttesek.

Vanda

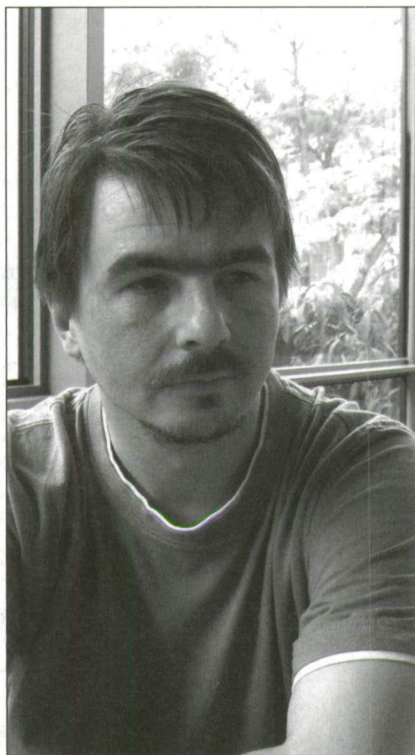
Kosztolányi Dezső 125 éve

Idén márciusban múlt 125 éve, hogy a XX. századi magyar irodalom egyik legmeghatározóbb alakja, Kosztolányi Dezső megszületett. Az utána maradt életmű hatalmas; költőként, íróként és publicistaként is maradandót alkotott, de a nem csekély méretű levelezése is számot tarthat az érdeklődésre. A hivatalos vélemény azonban nem volt mindig ilyen elismerő, munkásságának megítélése sokat változott az évtizedek során. Erről, és a folyamatban lévő Kosztolányi-kutatásról kérdeztük Bíró-Balogh Tamást, a BTK Modern magyar irodalom Tanszékének oktatóját.

– Az utóbbi években feltűnően megnőtt a Kosztolányiról kiadott tanulmányok száma, és a kritikai kiadás is készülöben van. Szerinted mi az oka annak, hogy mostanában ennyire előtérbe került az ő munkássága?

– Kosztolányi munkássága – elsősorban a prózai termése – fokozatosan egyre jobban az érdeklődés középpontjába került, nyilvánvalóan nem függetlenül attól, hogy idén van a születésének a 125. évfordulója. Nagyon sok rendezvény van most, kiállítások, konferenciák, tanácskozások, és könyvek is jelentek meg róla. A Rákosi-diktatúra éveiben ő egy tiltott szerző volt, nem lehetett kiadni a műveit, de a hivatalosságon túli rejtett tudásban azért mindig benne volt, és sokan olvasták. Aztán a 90-es politikai fordulattal új terek nyíltak, új irodalom-értelmező iskolák jöttek létre, és ő lett az egyik lánzsáhegy, akivel érdemes volt foglalkozni. A magyar prózát ő újította meg a Nyugat-korszakban, máig érezhetően talán a legdominánsabbban. Ezeket a jegyeket vélték felfedezni a kutatók: Kulcsár Szabó Ernő, Szegedy-Maszák Mihály a '70-es, '80-as évek táján, a posztmodern közvetlen előfutárát találták meg benne.

– Említetted Szegedy-Maszák Mihályt, akinek néhány hete jelent meg a Kosztolányiról írt monográfiája. A könyv előszavában többek közt neked is köszönetet mond. Pontosan

melyik fejezetekhez járultál hozzá, mi a szakterületed Kosztolányin belül?

– Szegedy-Maszák Mihály professzor úr könyvében én mint Kosztolányi életrajzának kutatója szerepelek, és ezzel a titullussal nagyjából le is lehet írni a működésemet. A legszűkebb kutatási területem még ezen belül is – mert tagja vagyok a Kosztolányi-kritikai kiadás munkacsoportjának – a levelezés, ami már az életrajzhoz kapcsolódik, tehát elsősorban nem szépirodalmi mű, hanem inkább életrajzi dokumentum, bár

egy jól megírt írói levél már lehet szép-irodalmi jellegű.

– Ki a kritikai kiadás munkálatainak a vezetője?

– Két munkacsoport van, az egyiknek Szegedy-Maszák Mihály, a másiknak Veres András a vezetője, én az utóbbiban vagyok.

– Mióta tartanak az erre irányuló kutatások, és te mikor kapcsolódtál be?

– Az egész munkálat körülbelül öt éve kezdődött, én két éve kapcsolódtam be, úgy, hogy már korábban foglalkoztam Kosztolányi levelezésével. Amikor lehetőségem adódott, csatlakoztam a kritikai kiadás munkacsoportjába, hogy intézményesített formában csinálhassam azt, amit amúgy is szeretnék. Eddig 2900 levelet ismerek – ez a Kosztolányihoz írt levelet is tartalmazza –, de folyamatosan kerülnek elő újabbak.

– Hogyan zajlik egy ilyen kutatás, melyek a fázisai?

– A kritikai kiadást nagyon sokáig egy láthatatlan szövegfeltáró munka előzi meg, amikor a munkacsoport tagjai beülnek a könyvtárba, és ott lapokat nyálaznak. Ilyenkor órákig ülni kell egy helyben, és keresni a Kosztolányi Dezső névvel vagy monogramjával vagy álneveivel megjelent írásokat, és ezeket a megfelelő textológiai vizsgálatok után kötetbe kell rendezni. A sajtó alá rendezés egy nagyon hosszú folyamat, és amikor ennek a realizációja megtörténik, tehát amikor az első kötetek megjelennek, az már majdnem egy végső pont. Most úgy tűnik, hogy idén meg fognak jelenni az első kötetek, az Esti Kornél, az Édes Anna és vélhetően az Aranysárkány kritikai kiadása, talán a levelezés első része.

– Az irodalomtudósok körében most a legvitatottabb kérdés, hogy Kosztolányi az I. világháború után részt vett a Vértó Magyarországon és az Új Nemzedék szélsőjobboldali kiadványok szerkesztésében. Te ezt hogyan helyeznéd el az életművében?

– Ezt a saját kortársai már felrötták neki, és azóta is foglalkoztak vele a monográfiák, csak szerintem nem elég alaposan és nem eléggé objektíven. Ez megkerülhetetlen két év Kosztolányi pályáján, egy szélsőjobboldali napilapnál dolgozott, ez tény. Az ekkori munkásságának nagy része névtelen cikkekben öltött testet, és vannak, akik szerint épp ezért nem lehet az ő írásaiékat elfogadni őket, a másik értelmezői csoport szerint viszont stílárius jegyek alapján lehet azonosítani a szerzőt. Nem könnyű, mert nagyon kényes a kérdés, nagyon sok oldalról támadható, de mindenképp szembe kell nézni ezzel – persze nem bulvárízűen –, az adott korszakban, az adott életműben és az adott életrajzon belül kell nagyon alaposan megvizsgálni.

Tóth Bettina

„Manapság nincs semmi követelmény”

Interjú Süli Józseffel

Süli József a Délmagyarország sportrovatának egykori vezetője lassan két éve nyugdíjba vonult, de főmunkatársként még mindig imádott napilapjánál tevékenykedik. Vele beszélgettünk a múlttól, a sportújságírás helyzetéről és a a Pick-Szegednél helyszíni tudósítóként eltöltött évekről.

– Úgy hallottam, hogy többen eléggé lenézik a sportújságírást mint szakmát. Igaz ez?

– Igaz. Sokan úgy gondolják, hogy a sportrovat egy-egy lapon belül a szükséges rossz kategória, mert csak a helyet veszi el. Az embereknek problémái akadnak a nyelvezettel is, sok nyelvész belekötött már a sporttal foglalkozó cikkekbe.

– Ezzel kapcsolatban olvastam Szekeres Tamástól, a Nemzeti Sport egykori főszerkesztőjétől egy cikket, melyet online publikált a Magyar Sportújságírók Szövetségének a holnapján fél évvel ezelőtt. Ebben igen erősen bírálja a magyar sportújságírókat, aggodalmát fejezi ki a szakma jövőjét illetően. Állítása szerint napjainkban négy jól fizetett újságíró munkáját végzi el két, rosszul fizetett gyakornok. Lustának nevezi őket, példaként pedig az internetről való másolást említi. Önnek mi a véleménye erről?

– Így van, teljes mértékben egyetértek. Nekem az egyik kiadóigazgatóm azt mondta, hogy ez nem szakma. Ha behívnak egy érettségizett embert az utcáról, aki tud írni három épkezláb mondatot, az könnyen elvégzi ezt a munkát, a lényeg, hogy találjon valami szenzációt. Manapság abszolút nincs semmi követelmény. Nem akarom visszasírni a régi időket, de annak idején, mikor én bekerültem – akkoriban, ugye, csak diplomával lehetett – a szerkesztőség 90%-a diplomás ember volt. A maradék 10%-ot a tehetséges munkás fiatalok tették ki, akik a világnézetük miatt jutottak be. Az egyetemi

végzettség sem volt mindig elég, utána el kellett mennünk még újságíró iskolába. Ez egy kétéves képzés volt, mikor én végeztem. Közben külső munkatárs lettem egy lapnál, majd később felajánlották, hogy legyek gyakornok. Ebben a pozícióban addig dolgoztam, míg el nem végeztem az iskolát, utána lettem munkatárs. Visszatérve a kérdésre, ma az a lényeg, hogy minél kevesebbet kelljen fizetni az újságíróknak, de azért a lap is teljen meg valamilyen tartalommal.

– A '70-es években egyedül vezette a Csongrád Megyei Hírlap sportrovatát. Mennyire volt ez kihívás akkoriban?

– Ez annyiban igaz, hogy egyedül voltam főállású munkatárs a lapnál, de tudósítóim voltak minden városban a megyében (Szentes, Hódmezővásárhely, Makó, Csongrád, Szeged). Volt egy fő-tudósítóm, aki nem munkatársként volt a lapnál, tehát nem kapott fix összeget a munkájáért, hanem teljesítményarányos fizetés járt neki. Telefonon lediktáltuk a tudósítást, a szerkesztőségben pedig leírták. Akkoriban még gépiróval dolgoztak. Természetesen ma már szinte mindenki lappal végzi a munkáját. A tudósítóhálózat viszont a rendszerváltás után szépen lassan elsorvadt, azt mondták, erre már nincs pénz, oldjuk meg, ahogy akarjuk.

– Ön 13 évig utazott a Pick-Szeged csapatával mint helyszíni tudósító. Hogy került a csapathoz?

– Egy napilapnál többen vannak egy rovatban, ahol felosztják egymás között a területeket. Mielőtt 1995-ben a Pick-Sze-

gedhez kerültem, többek között a Szegedi ESK nevezetű NB I-es női kézilabdacsapatnak voltam a tudósítója, továbbá Lékó Péternek, illetve hozzám tartoztak még az NB II-es labdarúgócsapatok. A Pick akkori „gondozója” elutazott Amerikába dolgozni, és az éppen aktuális rovatvezető vette át a feladatát. Ezzel volt egy kis gond, ugyanis ő tudósított a Medikémia röplabdacsapatának mérkőzéseiről. A röpiseknek jól ment a játék, a kézilabdázóknak sem ment rosszul, de a két feladatot ellátni egyszerre szinte lehetetlen volt. Meg is lett az eredménye: a Pick-Szeged a háttérbe szorult, ami a leközölt cikket illeti. Volt is botrány belőle bőven. Így kerültem én a helyére, a kézisekhez. Sikeres sportújságíróként debütáltam, mivel az első, a csapattal eltöltött szezon végén bajnoki címet ünnepelethtünk. A pécsi Magyar Kupa győzelmet is én tudósítottam, aminek az az érdekessége, hogy az arról szóló cikket háromszor írtam meg. Először azért nem sikerült, mert Puljezevic felugrott az újságíróknak külön lerakott asztalra, és elkezdte a pezsgőt locsolni, így természetesen a laptop elromlott. Aztán kitalálták, hogy menjünk el Villányba, mert ott egy ismerős várja a csapatot vacsorával, borkóstolással. Útközben olyan kacskaringós volt az egyik útszakasz, hogy a laptop kicsúszott az ölemből, utánakaptam, ezzel megnyomtam valamelyik gombot, és elment az anyag. Végül a villányi borpincében tudtam megírni a tudósítást, harmadjára.

Bánkúti Ábel

Egyetemi Sakkverseny június 17-én

Minden sakkbarát egyetemi polgárt szívesen látnak a szervezők egy vizsgaidőszaki csütörtökön, június 17-én délután négy órára: ha már vége a vizsgáknak, akkor azért, ha pedig még van hátra, akkor kell egy kis kikapcsolódás is.

A versenyt a rapid sakkszabályok szerint rendezik, 2x15 perces meccsekkel, hétfordulós svájci rendszerben. Nevezési díj nincs, de nyeremények lesznek. Az első három helyezettet, a legjobb három amatőr játékos és a legeredményesebb lányversenyzőt díjaznak. Jelentkezés az EHÖK honlapján, további részletek pedig a Huszár Sakk-Kör e-mailcímén kérhetők: sakkhuszar@gmail.com

A tavalyi hasonló versenyen a TIK Kiállítóterében gyűlt össze az akkori mezőny. A hasonlóan hétfordulós, rapid verseny alatt szinte mindenki játszhatott mindenkivel. A győzelmet Nagy Dániel orvostanhallgató szerezte meg (7 pont), megelőzve az ezüstérmes Blázsik Zoltán tanár urat (5,5 pont) és a harmadik helyezett Bányai Istvánt (BTK, 5 pont).

A dobogósok egyetemi ajándékboltos vásárlási utalványt nyertek. A legjobb női különdíjat Székely Anna (BTK) szerezte meg 4,5 ponttal, a legjobb amatőr (nem igazolt) játékos pedig Pauló Gergely lett (TTK, 3 pont). Ezúton is gratulálunk mindegyiküknek!

**Nyőger István
Huszár Sakk-Kör**

Horoszkóp Joey-tól

Nem veszed komolyan? Pedig bejöhhet. Teszteld a Bölcső következő napokra szóló jövendöléseit! (Figyelem! A dátum- és műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!)

Kos (03. 21. – 04. 20.)

Mire összejön valami nyaralásféle, rájössz, hogy szünetben nem jár ösztöndíj. Pedig valamiből finanszírozni kell a kapcsolódásokat, jobb, ha most nekiállsz spórolni, mielőtt még késő lesz!

Bika (04. 21. – 05. 20.)

Totálisan elúsztál, egy elővizsgákra se mentél be, ami nem a világ vége, de az egész nyarad vizsgázással fog telni. Szedd össze magad egy kicsit, hogy legalább mindenképp csak egyszer kelljen.

Ikrek (05. 21. – 06. 21.)

Felszedtél egy kicsit a majálison és a borfesztén. Kellemetlen a közérzeted, mintha már nem jönnél be úgy a lányoknak/fiúknak. Kezdd el még időben és a „strandmelegre” már bomba formátat hozhatod!

Rák (06. 22. – 07. 22.)

Időben szedted magad össze, sőt, egy vizsgát ki is tudsz váltani beadandó dolgozattal. Figyelj, mert az ETR most nem

a barátod, vadászd a vizsgákat, nehogy a kedvező időpontok beteljenek!

Oroszlán (07. 23. – 08. 23.)

Sportnap óta fáj valamid, ne csodálkozz, ha hagyod magad berozsdásodni. A VINYIT-en azért kimozogtad magad újfent rendesen, szóval a vizsgák végéig most valamelyest karban vagy tartva.

Szűz (08. 24. – 09. 23.)

Szép munka volt, reméljük, az oppo-nens és a konzulens is így fogja gondolni. Jöjjön egy kis pihenő, aztán készülj a védésre. Kitartás, már nincs sok hátra.

Mérleg (09. 24. – 10. 23.)

Túl sok a program és túl kevés az idő. Szelektálj, tudd, mi a fontossági sorrend! Néha nemet kell mondanod, de akinek fontos vagy, meg fogja érteni.

Skorpió (10. 24. – 11. 22.)

Az új szerelem teljesen elveszi az eszed. Ülsz az anyag fölött és egyszerűen nem bírsz koncentrálni. Esze-

tekbe ne jusson együtt tanulni, nem lesz jó vége!

Nyilas (11. 23. – 12. 21.)

Jön a nyár, ne gyakorlatozz, pihenj. Úgy megszoktad a munkát, hogy keresnél a szünetre is. Ne! Lazíts, már nem sokáig teheted meg.

Bak (12. 22. – 01. 20.)

Mire igazán jó idő lesz, kutya bajod, jó volt a sportnap, sorjázta a spontán happeningek. A tárcád ugyan lapos, de legalább van benned energia az elkövetkezendő hónapokra.

Vízöntő (01. 21. – 02. 19.)

Jaj, de benézted! Felvetted a szóbelit, mikor volt írásbeli vizsga is, na de akkor tanulj rendesen! A többi időpont már úgymint betelt.

Halak (02. 20. – 03. 20.)

Szíved szerint rohannál a vizsgázással, de most nem kegyesek hozzád a csillagok. Minden vizsga vagy hétfőn, vagy szerdán van meghirdetve, s Te nem vagy elég bevállalós, így a potom négy kis vizsgáddal szöszmötölhetsz egy hónapig. C'est la vie.

Joey

Lájkolod?

<http://bolcsoblogter.hu/>

<http://facebook.com/bolcsol/>

KALYBER JOE VISSZAVÁG!

„Szembesülni a halállal sokkal nehezebb, mint gondolnánk.”

Szegedi Egyetem, 2010. május

„Az idei év rügyfakasztó és verőfényes napsütéssel induló tavaszán nem csak a természet éledt fel újra, de a szegedi egyetemen zöldklubként nyilvántartott diákszervezet, a Titok klub is felfrissült jónéhány lelkes, környezetért tenni akaró fiatallal”

Szegedi Egyetem, 2010. május

Vélekedünk,
kedélyes többnejűség,
rügyfakasztó idei év,
váratlan halál

„Érdekes, és nagyon eltérő a többnejűség kérdésköre is. Akár négy feleséget is tarthat valaki, ha azonos elbánásban tudja őket részesíteni, és nem tesz köztük különbséget. Ezt egyébként nem feltétlenül élük meg negatívan a feleségek, hiszen míg a férj az egyik feleséggel van elfoglalva, addig a másik élhet szociális életet, találkozhat a barátnőivel; és a házimunkát is meg tudják osztani.”

Szegedi Egyetem, 2010. május

„A cikk véleményező jellegéből fakadóan nem kívánunk a többi [egyébként jogos – a szerk.] észrevételre reagálni....”

A SZTE-reo szerkesztőségének reakciója egy helyreigazítási kérelemre

Ortutay-kiállítás a TIK-ben – 6. oldal

**Végleges galambmentesítés
egyszerűen, kíméletesen és
a legolcsóbban**

**élethű
varjúfigurával**

349-4715

**A Bölcsőnek is van blogja:
<http://bolcso.blogter.hu>**